N. W. Gogol

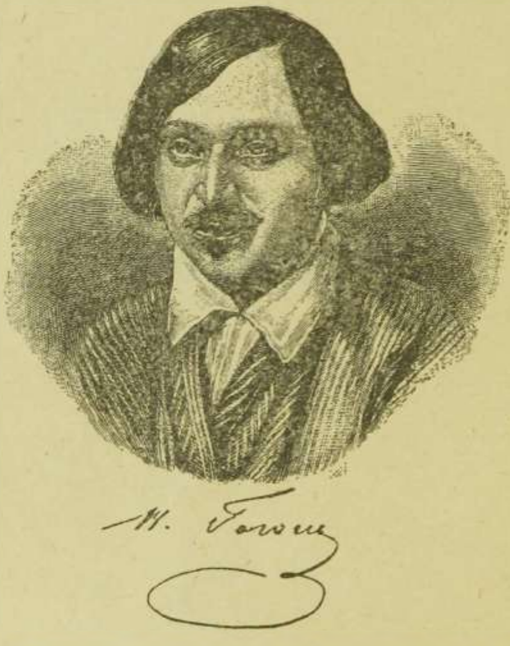
Naisewõtt

Nali kolmes waatuses

Teatrikirjastus — Tawet Mutsu

Naisewõtt

Н. Гоголь

N. W. Gogol

Naisewõtt

Ühe wanapoisi kosjalugu

Nali kolmes waatuses

Meie oludesse seadnud
[redacted]

Tawet Mutsu teatrikirjastus
Tallinnas 1926

Osalised:

Esmeralda Tasane, kaupmehe tütar.
Kati Pantuhwel, tema tädi.
Miina Trump, kaardimoor.
Mait Gloobus, algkooli juhataja.
Arno Kiheljalg, tema sõber.
Johannes Munaroog, konstaabel.
Jaakob Põrn, inwaliid, wabadussõja kangelane.
Prombamsel, meremees.
Tiiu, teenijatüdruk kaupmehe majas.
Peet Pajupill, kaubamaja omanik.
Jaan, kooliteener.

„Tähe" trükk, Wõrus.

Selle näidendi avaliku ettekande korral tuleb kirjastajalt eraldi tasu eest sellekohane luba muretseda.

Esimene waatus.

Wanapoisi tuba.

1 etteaste.

Gloobus. (Üksi, lebab tiiwanil piip käes.) Näe, kui hakkad nõndaks üksi wabal ajal mõtlema, siis näed, et lõpuks, nagu waja naist wõtta. Mispärast siis mitte? Elad-elad, ja niisugune, lõpuks, jälkus hakkab. Näe jäingi jälle ilma lihasöögita. Aga ometi näib, et kõik on walmis, ja kaardimoor käib juba kolmat kuud kaarte panemas. Tõsi, iseenesel juba hakkab häbi. Hõi, Idan!

2 etteaste.

Gloobus. Jaan.

Gloobus. Kas kaardimoor weel ei tulnud?

Jaan. Ei tulnud.

Gloobus. Kas rätsepa juures olid?

Jaan. Olin neh.

Gloobus. Mis ta teeb seal, kas kuube õmbleb?

Jaan. Õmbleb neh.

Gloobus. Kas palju on juba õmmelnud?

Jaan. Jah, juba küllalt, hakkas juba nööpauke palistama.

Gloobus. Mis sa ütlesid?

Jaan. Ütlesin: hakkas juba nööpauke õmblema.

Gloobus. Aga kas ta ei küsind, mis jaoks herra kuube wajab?

Jaan. Ei, ei küsind.

Gloobus. Wõib olla ehk küsis ta, kas herra naist ei taha wõtta?

Jaan. Ei, midagi ei küsind.

Gloobus. Sa nägid ometi ta juures ka teisu kuubi? Ta õmbleb ju ka teistele?

Jaan. Neh, kuubi ripub ta juures palju.

Gloobus. Aga kalew on neil ju ikka halwem, kui minu omal, mis?

Jaan. Neh, see kalew on ikka nägusam, mis teie kuuel.

Gloobus. Mis sa ütlesid?

Jaan. Ütlesin: too on nägusam, mis teie kuuel.

Gloobus. Hüwa. Noh, aga ta ei küsind, mis jaoks herra niisugusest peenest kalewist laseb omale kuue õmmelda?

Jaan. Ei.

Gloobus. Ei kõnelend midagi sellest, kas herra ei taha ehk naist wõtta?

Jaan. Ei, sellest ei rääkind.

Gloobus. Sina muidugi mõista ütlesid, et mina koolijuhataja ja sina kooliteener oled?

Jaan. Ütlesin.

Gloobus. Ja mis siis tema selle peale ütles?

Jaan. Ütles: „Noh, koolmeistrille peab ikka hea kuue tegema."

Gloobus. Hüwa. Wõid minna. (Jaan ära.)

3 etteaste.

Gloobus. (üksi.) Mina arwan, et must kuub on ikka soliidsem. Wärwilised wisiitkuued lähewad enam wallasekretääridelle ja muile ametnikkudelle— piimahabemetele. Need, kes rahwaharidust edendawad, peawad enam tähele panema, kuidas ütelda, seda... näh, unustasin sõna ära, ja weel hea uue, Juhan Aawiku sõna. Jah, olgu lugu kuidas on, ent koolijuhataja omal puldil on ikka niisama kui riigiwanem parlamendis, ainult selle wahega, et niisugune amet on kindlam, kui sa just kõlupea ei ole. Hõi, Jaan! (Jaan sisse.)

4 etteaste.

Gloobus. Jaan.

Gloobus. Kas wiksi ostsid?

Jaan. Ostsin neh.

Gloobus. Kust ostsid? Kas sellest poest, millest ma sinule rääkisin, mis Tuglase tänawal?

Jaan. Ja-ah, sellestsamast.

Gloobus. Noh mis, kas wiks on hea?

Jaan. Hea neh.

Gloobus. Kas proowisid saapaid puhastada?

Jaan. Proowisin neh.

Gloobus. Mis on, kas läigib?

Jaan. Läigib, mis läigib.

Globus. Aga kui ta sulle wiksi müüs, kas ta ei küsind, mis jaoks herra wajab niisugust wiksi?

Jaan. Ei küsind.

Globus. Wõib olla, ehk ütles: kas ei kawatse ehk herra naist wõtta?

Jaan. Ei, midagi ei küsind.

Globus. Noh, hea, wõid minna! (Jaan ära.)

5 etteaste.

Globus. (Üksi.) Näib et saapad on tühine asi, aga siiski, kui nad on halwasti teht ja wiks punane, — siis ei ole heas seltskonnas ka niisugust austust. Kõik ei ole nagu nõnda, kuidas peaks olema... Waat' weel inetum, kui on konnasilmad. Olen walmis, Jumal teab mis kõik wäljakannatama, kui aga konnasilmi ei ole. Hõi, Jaan!

6 etteaste.

Globus. Jaan.

Jaan. Mida käsete?

Globus. Kas sa ütlesid kingsepale, et konnasilmi ei oleks?

Jaan. Ütlesin.

Globus. Ja mis tema ütles?

Jaan. Ütles: „Hüwa.“ (Jaan ära.)

7 etteaste.

Globus, siis Jaan.

Globus. On ikka, tont wõtku, waewarikas asi see küljeluu wõtmine küll! Juba seda, juba

teist ja kolmat waja. Et see ja et too oleks korras. Ei, tont wõtku, see ei ole nõnda kerge, nagu räägitakse. Hei, Jaan! (Jaan sisse.) Ma tahtsin sinule weel ütelda. . .

Jaan. Kaardimoor tuli.

Gloobus. Aha, tuli; kutsu ta siia. (Jaan ära.) Jah, see naisewõtt, see on raske asi.

8 etteaste.

Gloobus ja Miina Trump.

Gloobus. (Tõuseb ja kummardab.) Aa, tere, tere, Trumbi proua! Noh, mis on? Kuidas läheb? Wõtke tool, istuge ja jutustage. Noh, kuidas siis lugu on, mis? Kuidas ta nimi nüüd oli: Hirlanda?..

Miina. Esmeralda Tasane.

Gloobus. Jah, jah, Esmeralda Tasane. Ja ta on wististi ikka mõni neljakümne aastane piiga?

Miina. Seda just mitte, ei; s. o. kui abiellute, siis iga päew muud kui hakkate kiitma ja tänama.

Gloobus. Teie waletate, Trumbi emand!

Miina. Olen selleks liiga wana, et waletada; peni waletab.

Gloobus. Aga kaasawara, kaasawara? Jutustage uuesti, mis kaartid näitawad?

Miina. Aga kaasawaraks on kahekordne kiwimaja ütlemata hea sissetulekuga: üks kaupmees ja üks restoraani pidaja maksawad suurt üüri; siis weel kaks automobiili, üks suur weo-, teine sõiduauto, ka need toowad sisse. Linnast wäljas on weel talu rendil. Kolmandat aastat kaswatab rentnik seal keeduwilja, ja niisugune kaine mees teine, et ei wõta tilkagi kibedat suu sisse, ja kolm poega on tal:

kaks wõtsid juba naised, aga „kolmas," ütleb, „on weel noor, las' sikutab weel saha taga, küll tal siis kui suren, jatkub aega naist päitsutada."

Gloobus. Aga kuidas, kuidas, ütelge ometi, kuidas preili wäljanäeb?

Miina. Nagu suhkrupea! Walge, punetaw, nagu weri piimaga. . . Niisugune maiustus, et kiidusõnagi ei leia. Saate, näete, (näitab kõri peale) siit saadik willand olema, s. o. ütlete sõbrale ja ka waenlasellegi: „Tänan, Trumbi emand, tänan!"

Gloobus. Kas ta ei ole mitte mõne wabadus-sõja kangelase wõi tähtsama poliitikategelase tütar?

Miina. Miljonääri ja kaupmehe tütar. Ja weel niisugune, et isegi sõjawägede ülemjuhatajalle ja teistele wabadussõja kangelastele häbi ei teeks. „Minule," ütleb, „ei ole waja kassikulda, kui ta aga harit mees oleks." Jah, niisugune wähenõud-lik teine! Aga pühapäewal, kui paneb siidi rõiwa selga — siis, Kristus halasta, kohiseb ja mühiseb nagu merelained. Just kui mõni troonilt tõugat tsaari tütar wõi endine würstinna!

Gloobus. Ja, ma küsisin seepärast, et olen koo-liõpetaja, nõnda et. . . saate aru?

Miina. Ja miks siis mitte arusaada? Oli neil ka popp Petserist, aga üteldi ära: ei meel-dind. Tal oli niisugune imelik komme: millise sõna ütleb, seda ka waletab, aga wälimuselt niisu-ke silmatorkaw. Mis siis ikka teha, see on talle Jumalast ant; ta isegi ei rõõmusta selle üle, aga ei wõi kuidagi ilma waletamiseta olla — nii on juba Jumala tahtmine.

Gloobus. Noh, aga peale selle, teisi ei ole seal mingisuguseid?

Miina. Ja missugust te weel tahate? Ja seenagu polekski teistest parem.

Gloobus. On wist **kõige** parem?

Miina. Käige wõi kogu maailm läbi, niisugust ei leia.

Gloobus. Mõtleme, mõtleme weel järgi, Trumbi emand. Tulge õige tunahomme. Meie teiega, teate, oleme jällegi nõndaks: mina leban, aga teie panete kaarte ja jutustate. . .

Miina. Ja mõtelge ometi ikka järgi! Juba kolmat kuud käin teie juures, aga tolku ei ole sellest mingisugust: istute aga peale hommikkuuekeses ja teadke siis, imete piipu.

Gloobus. Aga teie mõtlete wististi, et naisewõtmine on seesama mis: „Hõi, Jaan, anna saapad!" tõmba jalga ja läbi? Waja arupidada, järele waadata.

Miina. Noh, ja mis siis weel? Kui waadata, siis ka waadake. Kaup ongi selleks et waadata. Waat', käskige omale kuub tuua, aga nüüd kohe, praegu on kohane aeg, ja sõitke.

Gloobus. Nüüd praegu? Waat' milline pilwine ilm on wäljas. Wõtan woorimehe, seal rababki juba wihm.

Miina. Aga teil omal on halb! Peas teil juba hallid juuksed, warsti ei kõlba teie üldse enam abieluks. Sihuke ka koolmeister! Ja meil on niisuguseid iga sõrme jaoks kümme tükki.

Gloobus. Mis lori teie ajate? Kuidas teie äkki selle peale tulete, et minul on hallid juuksed? Kus on hallid juuksed? (Katsub oma juukseid).

Miina. Miks ei peaks inimesel hallid juuksed olema, — selleks ta ju elabki. Ennäe inimest!

Nende juustega teie ei kõlbagi enam noorele neiule. Aga minul on niisugune wabadussõja kangelane tagawaraks, et teie temale õla allagi ei ulata, aga räägib ta, nagu pasun.

Gloobus. Teie waletate, ma waatan peeglisse,— mis halli juukseid teie wäljahaudute! Hõi, Jaan, too peegel siia! Ehk ei; pea, ma lähen ise. Wõi seda weel waja, Jumal ise kaitse, see on halwem, kui rõuged. (Läheb teise tuppa).

9 etteaste.

Miina ja Kiheljalg (jookseb sisse).

Kiheljalg. Mis, Gloobus? (Näeb Miinat.) Teie siin, Trumbi emand? Ah teid! . . Noh, kuulge, mis pergeli pärast teie minule naise kaela määrisite?

Miina. Kuidas kaela määrisin? Mina ennustasin ainult head tulewikku.

Kiheljalg. Ennustasite ainult head tulewikku! Ennäe hirmutist — naine! Kas teie tema küüsi ka ei wõind ennustada?

Miina. Teie ju ise mangusite: muudkui ennustage, Trumbi emand, minule ilus hea naine.

Kiheljalg. Ah, teie, wana rebane!.. Noh, aga mispärast siin olete? Kas siis tõesti ka Mait...

Miina. Aga mis siis muud? Jumal saatis head tegema.

Kiheljalg. Ei! Ennäe ilgurt, minule ei ole ta sellest kõssandki. Missugune see piiga siis on? Palun ütelge: tasapisi, ah?

10 etteaste.

Endised ja Gloobus

(tuleb peegel käes, kuhu wäga tähelepanelikult waatab).

Kiheljalg. (Hiilib tema selja taha, ehmatab teda.) Puh!

Gloobus. (Karjatades ja peegelt maha pillates.) Hullumeelne! Noh, mispärast... mispärast... Noh, millised rumalused! Ehmatas, tõesti, nõnda et süda paigast nihkus.

Kiheljalg. Noh, pole wiga, naljatasin.

Gloobus. Mis tempa sa weel wälja ei mõtle! Praegugi weel ei saa ehmatusest wõitu. Ja peegli pillasin puruks; see asi ei ole muidu saadud: ostsin „Estoonia" kaubamajast.

Kiheljalg. Noh, küllalt: ma otsin sinule teise peegli.

Gloobus. Jah, otsid. Ma tean neid teisi peegleid: terwelt kümme aastat teewad wanemaks, ja kogu wahtimine on pealegi kõwer.

Kiheljalg. Kuuled, ma pean ju sinu üle enam wihastama: sa warjad ju minu, oma sõbra, eest kõik. Sa mõtled ju naist wõtta?

Gloobus. Näe kus rumalus, sinna poolegi ei mõtle?

Kiheljalg. Aga miks sa siis teda kaartide järgi ennustada lased? (Näitab Miina peale.) Seda lindu meie tunneme. Ja seda teame ka: niipea kui wanapoiss tulewikku laseb kuulutada, mõtleb ta kohe naist wõtta. Noh, ega sellest siis midagi ole. See on kristlik asi, isamaale isegi kasuks. Luba, luba, ma wõtan kõik toimingud oma peale. (Miinale.) Noh, rääkige: kes, kuidas, mis jne. — On ta po-

liitikategelase, riigiametniku wõi ärimehe tütar, mis, ja kuidas ta wälja näeb?

Miina. Ta nimi on: Esmeralda Tasane!

Kiheljalg. Esmeralda Tasane! Sellele olete muidugi ka peigmehe ennustand ja nüüd sobitate nad paari, et ennustused täide läheksid ja äri õitseks. Esmeralda Tasane! On nagu tuttaw nimi, aga ei mäleta. Kus ta elab?

Miina. Kui teie lähete Wabaduse platsilt, siis ümber nurga paremat ja siis pahemat kätt ja teie ees on kiosk, ja kui kioskist möödute, pöörate pahemalle, ja nüüd on teile otse silma ees, s. o. teil puutub otse silma pesutriikija silt, kus noor lesk wanapoistele pesu triigib. Teie aga ärge noore lese juure minge, waid kaks maja edasi, seal on kahekordne kiwimaja — seep see maja ongi, kus selle maja omanik wõi pärija Esmeralda Tasane elab.

Kiheljalg. Hüwa, hüwa. Nüüd ajan mina selle asja joone; teie aga minge — meie teid enam ei tarwita.

Miina. Kuidas nii? Kas siis tõesti teie ise hakkate kosjasobitajaks?

Kiheljalg. Isameheks hakkan; sina ära wahele sega.

Miina. Ah, häbemata sihuke! See ei ole ju meeste asi. Loobuge sellest tõesti!

Kiheljalg. Mine, mine! Kosjamooride aeg on möödund! Sina ei saa millestki aru, ära sega. Käi wälja!

Miina. Inimestelt ainult nende leiba ära wõtta, jumalawallatu niisuke! Sihukese prügi sekka segas. Oleksin seda teadnud, midagi ei oleks rääkind. (Pahaselt ära.)

11 etteaste.

Gloobus. Kiheljalg.

Kiheljalg. Noh, wennas, seda asja ei wõi edasilükata — sõidame kohe sinna.

Gloobus. Kuid ma ei ole weel midagi. . . Ma ainult niisama mõtlesin.

Kiheljalg. Tühine ajawiide! Ainult ära hä- bista: ma nain sind nõnda, et ei kuulegi. Meie sõidame kohe neiu juure, ja sa näed, kuidas kõik weab.

Gloobus. Mis weel! Kohe sõita! Ja kui- das sina siis selles nii kindel oled, et läheb hästi?

Kiheljalg. Ja miks siis see ei peaks hästi minema? . . Noh, waata ise: noh, mis kasu sel- lest on, et sa naisemees ei ole? Waata oma tuba: noh, mis siin on? Näe kus porine saabas seisab, näe kus pesukauss, näe kus terwe hunnik tubakat laual, ja sa ise lebad nagu ront kogu päew küljeli.

Gloobus. See on tõsi. Ma tean ise, korda mu korteris ei ole.

Kiheljalg. Noh, aga kui sul naine, siis sa lihtsalt ei tunne ennast ega oma korterit enam äragi: siin on sul diiwan, siin koerake, mingi ka- naarialinnuke laulab puuris, käsitöö. . . Ja, üldse, sina istud sohwal — ja äkki istub su põlwele nai- suke, ilusake niisuke, ja käekesega sind. . .

Gloobus. Ah, tont, kui mõtled, tõesti, milli- seid käekesi on ilmas olemas, wennas, lihtsalt — walged kui piim.

Kiheljalg. Kus sa sellega! Nagu oleksid neil ainult käekesed! . . Neil on, wennas. . . Noh, mis sellest weel rääkida; neil, wennas, lihtsalt, tont teab, mis kõik ei ole.

Gloobus. Aga ometi, kui sinule tõtt ütelda, ma armastan, kui mu kõrwal istub ilusakene.

Kiheljalg. Noh, näed, oled isegi juba õuna hammustand. Nüüd waja ainult toimetada. Sina ära millegi eest muretse. Pulmasöök ja muu — seda korraldan kõik mina. . . Shampanjat alla poolt tosinat, wennas, ei wõi, kuidagi ei wõi, — tee kuidas tahad. Madeirat peab ka tingimata pooltosinat soetama. Mõrsjal on wististi terwe kamalutäis onusid ja tädisid — need juba nalja ei armasta. Aga reinwein — tont temaga, eks ole? Mis? Aga mis pidusööki puutub— mul on teada üks endine keisrikoja kokk: nõndaks toidab see koer, et, lihtsalt, ülessegi ei tõuse.

Gloobus. Jumaluke, sa wõtad seda nõnda kuumalt, nagu oleks päris tõesti juba pulm.

Kiheljalg. Aga mispärast siis weel mitte? Miks siis edasi lükata? Sa oled ju nõus?

Gloobus. Mina? Noh, ei. . . ma ei ole weel päris nõus.

Kiheljalg. Säh sulle pirakat! Sa ju kuulutasid praegu, et tahad naist.

Gloobus. Ma ütlesin ainult, et see halb ei oleks.

Kiheljalg. Kuidas, mõtle ikka! Meil oli ju ometi kogu asi. . . Ja mis? Kas sulle abielu ei meeldi, wõi mis?

Gloobus. Ei, meeldib.

Kiheljalg. Noh, mis siis weel ootad?

Gloobus. Ei oota midagi. Ainult kummaline...

Kiheljalg. Mis on kummaline?

Gloobus. Miks siis ei ole kummaline: olid ikka poissmees, aga nüüd äkki naisemees.

Kiheljalg. Noh, noh. . . noh, kas sul ei ole häbi? Ei, ma näen, sinuga peab tõsiselt rääkima: ma räägin awalikult, nagu isa pojaga. Noh, waata, waata tähelepanelikult oma peale, waat', näiteks, nõnda, nagu sa praegu minu peale waatad. Noh, mis sa nüüd õige oled? Tõesti, lihtsalt, puupalk, mitte mingisugust tähtsust sul ei ole. Noh, milleks sa elad? Noh, waata peeglisse: — mis sa seal näed? Rumal nägu — muud midagi. Aga siin, kujutle: sinu kõrwale sigiwad lapsed, mitte see, et kaks wõi kolm, aga, wõib olla, terwelt kuus, ja kõik sinu sarnased, nagu kaks tilka wett. Nüüd oled sa kodus üksi, olgugi sa koolmeister, õpetaja, koolijuhataja wõi Jumal teab kes; siis aga, kujutle, on su kõrwal su oma wäikesed mudilased, wõrukaelad ja üks wallatu kelmike sirutab wälja käekesed ning kisub sind wurrudest, juuksetukast wõi kõrwalestast, nagu sa nüüd õppureid tutistad, aga sina muudkui wastad peni moodi: auh, auh, auh! Noh, kas on sellest weel midagi paremat, ütle ise?

Gloobus. Ja, aga nad on ju ainult suured mürajad: rikuwad kõik ära, pilluwad heftid laiali.

Kiheljalg. Las' müräwad, kuid nad on kõik sinu sarnased — waat' kus temp.

Gloobus. See on ikka päris tõesti naljakas, tont wõtku: niisuke pisikene mudilane, kutsikas, ja juba sinu sarnane.

Kiheljalg. Miks ta naljakas ei ole, — muidugi, et on naljakas. Noh, siis sõidame.

Gloobus. Ole hea, sõidame.

Kiheljalg. Hei, Jaan! Aita ruttu kooliherrat ümberriietuda.

Gloobus. (Riietab end peegli ees.) Ma mõtlen ſiiski, et waja walges westis.

Kiheljalg. Tühi aſi, ükskõik kuidas.

Gloobus. (Paneb krae kaela.) Neet peſunaine, kraed on ta nii halwasti tärgeldand, et kuidagi ei ſeiſa. Sa ütle talle, Jaan, et kui ta weel niimoodi edaſi triigib, ſiis wõtan ma teiſe peſunaiſe. Ta wiſt weedab aega armukestega, aga ei triigi.

Kiheljalg. Tee aga, weli, rutemini! Mis ſa kohmitſed!

Gloobus. Kohe, kohe. (Tõmbab kuue ſelga ja istub.) Kuule, Arno, tead ſa mis? Sõida õige üksi.

Kiheljalg. Noh, mis weel: oled lolliks läind wõi? Mina üksi! Kumb meiſt abiellub: ſina wõi mina?

Gloobus. Tõe pooleſt, praegu nagu ei tahaks; laſ' pigem homme.

Kiheljalg. Noh, kas ſul on kübeke mõistuſt? Noh, kas ſa oled loll wõi? Juba minekuks walmis — ja äkki ei ole waja! Noh, ütle, ole hea, kas ſa ei ole peale ſeda nurjatu ſiga?

Gloobus. Noh, mis ſa ſõimad? Mis põhjuſel? Mis ma ſulle tegin?

Kiheljalg. Narr, narr, täistopit narr, ſeda ütleb ſinule igaüks. Rumal, waat', lihtſalt rumal, kuigi õpetaja. Seſt mida ma ometi püüan? — Sinu kaſu; ſeſt ſuuſt meelitetakſe pala wälja, lüpſiku toru, walge härja unelm! Leba, neet wanapoiſs! Noh, ütle, ole hea, noh, kelle ſarnane ſa oled? — Noh, noh, kõnts, unimüts, ütleks ſulle õige niiſuguſe ſõna . . . ainult ei ole wiiſakas. Memm! Halwem kui memm!

Gloobus. Oled sa aga ka hea. (Poole häälega.) On sul mõistust peas või? Siin seisab kooliteener, aga tema sõimab ja weel niisuguste sõnadega; ei leidnud teist paika!

Kiheljalg. Ja ütle, ole hea, mispärast ei peaks ma sind sõimama? Kes wõib sind sõimamata jätta? Kel on julgust sind mitte sõimata? Nagu korralik inimene, otsustab naist wõtta, jälgis mõistlikku nõu, ja äkki — lihtsalt rumalusest, õgis end täis maruheina, puupakk niisuke . . .

Gloobus. Noh, aitab, ma sõidan — mis sa 's nii kisad?

Kiheljalg. Sõidan! Muidugi, mis siis muud teha, kui mitte sõita! (Jaanile.) Anna talle palitu ja kaabu.

Gloobus (uksel). Niisugune, tõesti kummaline inimene. Temaga ei saa kuidagi läbi: sõimab äkki asja eest, teist taga. Ei mõista mingisugust ümberkäimist.

Kiheljalg. On juba lõpetet, nüüd ma enam ei taple. (Mõlemad ära.)

Jaan (ajab keele pikali ja wiskab siis porise saapa, mida just kätte wõtnud, neile järele).

Eesriie.

Teine waatus.

Tuba Esmeralda Tasase majas.

1. etteaste.

Esmeralda Tasane (paneb kaarte wälja; tema käe tagant waatab) Kati Pantuhwel.

Esmeralda. Jälle, tädike, on teereis ees! Huwitab keegi ruutkuningas . . . pisarad . . . armastuskiri; wasemalt awaldab ristkuningas suurt osawõttu, kuid keegi waenlanna segab.

Kati. Aga kes, sinu arwates, see ristkuningas oleks?

Esmer. Ei tea.

Kati. Ent mina tean, kes.

Esmer. Aga kes?

Kati. Eks kaubamaja omanik Peet Pajupill.

Esmer. Ei ole see, ma panen kas wõi weel korra wälja, — ei, mitte tema.

Kati. Ära waidle, Esmeralda, niisuke ruuge juuks. Ei ole teist ristkuningat.

Esmer. Aga ei: ristkuningas tähendab haritlast — iga kaupmees ei ole kaugeltki weel haritlane.

Kati. Oi, Meraldake, ei sa sugugi nõnda räägiks, kui su kadund isake weel elaks. Juhtus, et lõi kogu kämblaga lauale ja karjus: „Ma sülgan sellele näosse, kes kaupmeest häbeneb: oma tütart ma,“ ütleb, „arilasele ei anna.“ Aga käsi oli tal, kadunul, ämbri paksune. Kui nüüd tõtt ütelda, ta ikka hästi tuuseldas su emakest, kadunu oleks muidu kauem eland.

Esmer. Noh, see puudus weel, et ka minul niisuke õel mees oleks! Ja ma ei lähe mingi hinna eest kaupmehele!

Kati. No ega Peet Pajupill ole sihuke.

Esmer. Ei taha, ei taha! Tal on suur habe: hakkab sööma, kõik tilgub mööda habent. Ei, ei, ei taha!

Kati. Ja aga kust siis sihukest head arilast saada? Teda juba tänawalt ei leia.

Esmer. Trumbi emand otsib; ta ennustas mulle hea mehe.

Kati. Aga ta on ju ometi waleworst, mu armas.

2. etteaste.

Endised ja Miina.

Miina. Ah, ei, Pantuhwli Kata, patt oleks teil asjata laimdust tõsta.

Esmer. Ah teie, Trumbi emand! Noh, mis, kõnelege, jutustage! Kas on?

Miina. On, on; laske waid esiteks hinge tagasi tõmmata — nii wäga toimetasin! Preili käsul uurisin kõik wanadpoisid läbi, kes kaarte lasid wälja panna ja toekamaile andsin preili aadresi.

Mõned lubasid täna siia kosja tulla. Jooksingi siis siia teid hoiatama.

Esmer. Kuidas siis täna? Kallis Trumbi emand, ma kardan.

Miina. Ärge kartke, lapsuke! Elus on sihuke asi päris loomulik. Tulewad, waatawad, — muud midagi. Ja teie waatate neid: ei meeldi, — noh, ära sõidawad.

Kati. Noh, on ikka wist kõik tüsedad mehed!

Esmer. Aga mitu neid on? Palju?

Miina. On ikka inimest kuus.

Esmer. (Kiljates). Oeh!

Miina. Noh, mis te, tütreke, lendu tõusete! Pigem walida: kui üks ei kõlba, tuleb teine jälle.

Esmer. Mis nad on, haritlased?

Miina. Kõik, ja niisugused arilased, nagu neid ennem pole näht.

Esmer. Noh, ja millised nad siis on?

Miina. Kõik on nad head, korrapärased mehed. Esimene, Siim Prombamsel, on niisuke aus, endine meremees — just nagu teie jaoks loodud. Tahab, et naine oleks kehakas, aga matsakaid ta sugugi ei armasta. Teine, herra Munaroog, niisuke tähtis konstaabel, et ära mine ligigi. See tahab naist liikuwa ja liikumata warandusega.

Esmer. Noh, ja kes weel?

Miina. Weel on Jaakob Põrn. See on sihuke tore, aga huuled, lapsuke, on tal — waarikad, päris waarikad — nõnda ilus. „Minule", ütleb, „on waja, et mõrsja oleks ilus, koolitet, et ta ka inglisteelt mõistaks rääkida." Jah, peenete kom=

betega inimene, päris arilane; aga ise on ta sihukene kummaline, jalad tillukesed, peenikesed.

Esmer. Ei, minule need kummalised nagu ei meeldi... ei tea... Ma ei näe neis midagi...

Miina. Aga kui tahate tüsedamat, wõtke Johannes Munaroog. Juba paremat teie kusagilt ei leia. See on juba, et ära räägi, arilane mis arilane. Waat' et waewalt uksest sisse mahub — sihuke tüüakas.

Esmer. Aga kui wana ta on?

Miina. Päris noor inimene weel: aastat neli-, wiiskümmend turjal, enam mitte.

Esmer. Kuidas nimi oli?

Miina. Nimi: Johannes Munaroog.

Esmer. Munaroog?

Miina. Jah, Munaroog.

Esmer. Ah, taewas, milline nimi! Kuulge, Trumbi emand, kuidas siis see, kui ma temale mehele lähen, hakatakse ju mind hüüdma: proua Munaroog? See. . . see on nii inetu.

Miina. Eestis on weel inetumaidki nimesid, nõnda et kohe sülitate, kui kuulete. Aga ole hea, kui nimi ei meeldi, siis wõtke Prombamsel — tore peigmees.

Esmer. Aga millised on ta juuksed?

Miina. Head juuksed.

Esmer. Aga nina?

Miina. Ee. . . ka nina on tal tubli; kõik on omal kohal; ja ise on ta ka nii kena. Ainult ärge pahandage: korteris tal üksainus piip ongi, enam pole midagi — ei mingisugust mööbelt.

Esmer. Aga weel kes?

Miina. Arnold Gustaw Harald Alfred Pantuhwel, riigiametnik, piſut kogeleb, on aga ſelle eeſt ſihuke tagaſihoidlik mehike. Kah arilane.

Kati. Noh, mis te ikka: arilane ja arilane; ütelge pigem, kas ſee arilane ka napſitaja ei ole?

Miina. Joob; ei ſalga, joob. Mis ſinna ikka parata, —ſelle eeſt on ta aga hea ametnik! Ja wagaſem kui weſi.

Esmer. Waga weſi, ſügaw põhi. No ei, joodikut ma omale meheks ei taha.

Miina. Teie tahtmine, preilike! Ei taha üht, wõtke teine. Siiski, mis ſiis ſelleſt, et mõnikord enam joob, kui waja? Ega ta kogu nädal läbi ikka joobnud ole: juhtub ka mõni kaine päew.

Esmer. Noh, aga weel kes?

Miina. On küll weel üks, ſee on aga ſihuke, et. . . Jumal temaga!

Esmer. Noh, aga kes ta ſiis on?

Miina. Ma ei tahaks temaſt parem rääkidagi. Ta on iſegi koolmeister, aga elab kui karu peſas; kes ſelle koduſt wälja toob?

Esmer. Noh, aga weel kes? Eks ſiin ole kõigeſt wiis, teie aga ütleſite kuus.

Miina. Kas teile on tõesti weel wähe?

Kati. Ja mis neiſt, teie arilasteſt, kaſu? Kuigi teil neid oleks kuus, kuid kaupmees kaalub nad kõik üles.

Miina. Ah ei, Kati tädi, haritlane on ſoliidſem.

Kati. Ja mis liidſem! Aga waat' kui Peet

Pajupill soobelinahka kasukas automobiilil mööda kihutab. . .

Miina. Aga kui arilane, näiteks konstaabel Munaroog, mobiili ette seisma jääb ja möödagi ei lase, et: „pea, ei tohi nii ruttu kihutada, teen rotokolli. . .“

Kati. Aga kui kaupmees aabelille otsa kihutab? Säh siis rotokoll!

Miina. Siis wiib aabel kaupmehe pokri.

Kati. Aga kaupmees kaebab politseiülemalle.

Miina. Aga aabel kaebab ministrile.

Kati. Aga kaupmees kaebab riigiwanemalle.

Miina. Aga aabel kaebab. . .

Kati. Wale, wale! Kuhugi ei saa enam kaebada! Riigiwanem on sellestsamast parteist, kus kaupmeeski. (Ukse kuljus kõliseb.) Keegi nagu kõlistab?

Miina. Tohoo, need on nemad!

Kati. Kes nemad?

Miina. Nemad — keegi kosilastest.

Esmer. (Kiljatab.) Ah!

Kati. Jesseke, halasta meid patuseid! Toas ei ole sugugi korraldet. (Haarab kõik, mis laualt kätte saab ja jookseb piki tuba ringi.) Aga laudlina, laudlina on ju päris must. Tiiu, Tiiu! (Tiiu tuleb.) Too ruttu puhas laudlina! (Haarab laudlina ja tammub mööda tuba.)

Esmer. Oh, tädike, mis saab minust? Olen peaaegu särgiwäel.

Kati. Ah, totsike, jookse ruttu riietuma! (Tammub mööda tuba; Tiiu toob laudlina; ukse kuljus heliseb.) Jookse, ütle: kohe! (Tiiu kisab kaugelt: kohe!)

Esmer. Tädike! Mu kleit on weel triikimata!

Kati. Oh Issand hoidku! Pane teine kleit selga.

Miina (joostes). Mis te weel ootate? Esmeralda preili, ruttu, lapsuke! (Kuljus heliseb.) Tohoo! Ta ju ootab kogu aeg.

Kati. Tiiu, lase ta sisse ja palu oodata. (Tiiu jookseb wälja ja awab ukse. Kuulda hääli: „Kas kodus?" — „Kodus, palun!" Kõik püüawad uudishimulikult lukuaugust piiluda.)

Esmeralda (kiljatab). Ah, kui paks!

Miina. Tuleb, tuleb! (Kõik jooksewad tuhatnelja ära.)

3. etteaste.

Johannes Munaroog ja Tiiu.

Tiiu. Palun siin oodata. (Ära.)

Munaroog. Ole nii lahke, kui oodata, siis — ootame, et aga mitte wiiwitada: sain jaoskonnast ainult mõneks minutiks wabaks. Äkki tuleb prefekt: „Aga kus on konstaabel?" „Läks pruuti waatama..." Et ta mulle aga selle waatamise eest niisugust noomitust ei annaks, et... Ma waatan weel õige kaardimoori teadaannet. (Loeb.) „Kahekordne kiwimaja..." (Tõstab silmad üles ja waatab tuba.) On! (Loeb edasi.) „Kaks automobiili: üks sõidu-, teine weoauto..." Wõib olla, et nad kuhugi ei kõlba. Aga olgu. „Kaks tosinat hõbelusikaid..." Muide, majas on hõbelusikaid waja. „Kaks rebasenahka kasukat..." Hm! „Neli suurt ja kaks wäikest sulgpatja". (Pitsitab tähendusrikkalt huuli.) „Kuus siidist balli- ja kolm willast kodukleiti. Spordiülikond. Suusad..." Noh, siin on kõiksugu kribu-krabu. „Pesu, salfrätikud..." Olgu see kõik,

kuis ta tahab. Kuid siiski, peaks järgi uurima, kas see kõik tõsi on. Nüüd, ole lahke, lubawad maja ja autod, ent kui abiellud — ei leia muud kui sulgpatju ja udusulgi. (Kell kõliseb. Tiiu jookseb puhkides üle toa ust awama. Kuulda hääli: „Kas kodus?" — „Kodus".)

4. etteaste.

Munaroog ja Põrn.

Tiiu. Oodake siin. Nad tulewad kohe. (Ära. Põrn ja Munaroog kummardawad.)

Munaroog. Tere!

Põrn. Kas mul ei ole au ilusa majapreili papaga kõnelda?

Munaroog. Ei, mitte sugugi papaga. Mul ei olegi weel lapsi.

Põrn. Ah, wabandage, wabandage!

Munaroog (kõrwale). Selle inimese näoilme näib mulle kahtlasena: wahest tuli ta selsamal põhjusel siia, mis minagi. (Waljusti.) Teie tulite wist wajalise asja pärast majapreili jutule?

Põrn. Ei, hädalist asja midagi ei ole, ma ainult niisama astusin jalutades sisse.

Munaroog (kõrwale). Waletab, waletab! Naispoolt tahab kelm! (Kell kõliseb. Tiiu jookseb üle toa ust awama. On kuulda: „Kas kodus?" — „Kodus!")

5. etteaste.

Endised ja Prombamsel (tüdruku saatel).

Prombamsel (Tiiule). Ole hea, tibuke, puhasta mu riideid pisut... Tänaw, tead, tolmab õige tubliste. Näe seal, ole hea, wõta see hebemeke ära.

(Pöörab ringi.) Nõnda! Tänan, südameke. Näe, weel, waata: seal nagu roniks ämblik! Tänan, tuwike! Näe siin weel, näib. (Silitab käega kuue warukat ja waatab Pörni ja Munaroogi peale.) See on ju eht Inglise kalew! Kae kui wastupidaw! 1911 a., kui meie aurik „Kalewipoeg" Sitsiilias käis, ostsin ta ja lasin õmmelda; 1914 a. sain wanemaks tüürimeheks — riie oli weel päris uus, 1919 a. purjetasin ümber ilma, ja ainult õmbluse kohad on pisut ära nühit; 1925 a. sain teenistusest lahti, ja siis määrisin lauda pühkides kogemata selle hõlma ära: juba üle kümne aasta kannan, aga siiamaale on ta ikka peaaegu nagu uus. Tänan, südameke, minu totsike! (Teeb talle käemusu ja peeglile lähenedes, sasib kergelt juukseid.)

Pörn. Aga kuidas, lubage küsida, Sit... Sit... Sitsiilia... teie ütlesite — Sitsiilia, kas see on hea maa, Sitsiilia?

Prombamsel. Oi, imeilus! Me olime seal kolmkümmend neli päewa; waade on, ma ütlen, otse waimustaw. Sihukesed mäed, siin-seal mõni granaatpuu, ja igalpool itallannad, sihukesed roosikesed, et muud kui aga tahad suudelda.

Pörn. Ja on nad hästi harit?

Prombamsel. Parimal kombel! nõnda harit, nagu meil ainult ministrite prouad. Oli juhus, et läheb tänawalle — näh, roolimees wõi kapten, loomulik, et siis (tähendab warukasuudele ja pea peale) ja siin kuldsed paelad — neil on ju iga maja kõrwal palkonikesed ja katused on näe, nagu see põrand, täitsa lamedad — oli juhus, waatad nõnda, ja näed kuis seal keegi roosiõieke istub . . . Noh, loomulik, et ninaga mitte pori tuhnida . . . (kummardab ja wehib käega) ja tema jälle niimoodi (teeb käega kutsuwa liigutuse). Loomulikult, ta on riides: siin on

tal mingi ſiiditükike, paelake, mitmeſuguſed naiste ripatſid . . . noh, ühe ſõnaga, niiſugune maiusroog et . . .

Põrn. Aga kuidas, — lubage teilt weel küſida — milliſt keelt Sit. . . Sitſiilias räägitakſe ?

Prombamſel. Aga loomulikult, prantſuskeelt.

Põrn. Kas päris tõesti kõik daamid kõnelewad prantſuskeelt ?

Prombamſel. Nimelt kõik. Teie, wõib olla, ei uſu ſeda, mis mina teile ütlen : meie elaſime kolmkümmend neli päewa, ja kogu ſelle aja jookſul ei kuulnud ma ainuſtki ſõna eestikeelt.

Põrn. Mitte ühtainuſtki ſõna ?

Prombamſel. Mitte ainuſtki ſõna. Ma ei kõnele nende haritlasteſt ja teisteſt ſenioriderſt, ent wõtame ſealſe lihtſa mehe, kes kaelas kannab kõikſugu prügi, proowige, ütelge talle : „Anna weli leiba“ — ta ei ſaa aru, Jumala eeſt, ei ſaa aru; aga ütle prantſuskeeli „Dateci del pane“ wõi : „portate vino!“ — aru ſaab, ja jookſeb, ja kohe toob.

Munaroog. Tõesti, nagu ma näen, ſee Sit... Sitſiilia on huwitaw maa. Näe teie ütleſite — lihtne mees : mis mees ? Kuidas ta on ? Kas niiſamaſugune, nagu Abja mulk — laiapihaline ja künnab põldu ?

Prombamſel. Ma ei wõi teile ütelda : ei pannud tähele, kas küntakſe wõi mitte; aga mis ninatubakasſe puutub, ſiis teadke, et kõik mitte ainult ei nuuska, waid pistawad iſegi moka taha, nagu ingliſe madruſed. Ülewedu on ka wäga odaw : ſeal on kõikjal peaaegu weſi, ja igalpool gondled . . . Loomulikult, istub nõndaks itallanna, ſihuke rooſinupuke, riides : maniskake, rätik ! . . Meil käiſid ka

Itaalia ohwitserid; noh, niisamasugused, nagu meiegi: meremehed ... algul, tõesti, oli wäga imelik: teine ei saa teisest aru; noh siis, kui hästi tutwusime, hakkasime wabalt aru saama. Oli juhus, näitad nõndaks pudeli ja klaasi peale, — noh, taipab kohe, et see tähendab juua; paned nõndaks rusika suhu ja ütled ainult huultega: puh, puh — teab kohe: piipu suitsetada. Üldse, teadke, keel on küllalt kerge — meie madrused hakkasid mõne kolme päewa jooksul teine-teist mõistma.

Munaroog. Aga on huwitaw, nagu ma näen, elu wõerail mail. Mind rõõmustaks wäga teiega lähemalt tutwuneda. Lubage teada: kellega on mul au rääkida?

Prombamsel. Prombamsel, endine roolimees. Lubage mulle ka omalt poolt küsida, kellega on mul õnn mõtteid awaldada?

Munaroog. Munaroog, Johannes, nagu näete — konstaabel.

Prombamsel (ei kuule hästi). Mh, weealune kaabel?

Munaroog. Olen konstaabel. Mu nimi on Munaroog.

Prombamsel. Ei tänan, olen juba söönd, ma ei waja kahwelt.

Munaroog. Ei, teie ei saand wist aru: minu nimi on — Munaroog.

Prombamsel (kummardub). Ah, wabandage! Ma olen pisut nõrga kuulmisega. Mina mõtlesin, et teie mulle munarooga pakute.

Munaroog. Mis sinna parata! Ma pöörasin juba Tartu „Emakeele seltsi" poole, et oma nime muuta Penihännaks, aga omaksed ei ole nõus: ma olla siis „koerasaba."

Prombamsel. Seda juhtub sageli. Meil, laewal, oli kogu meeskond weidrate nimedega! Kitsipung, Sikumääk, Porojomm, aga ühe nimi oli, lihtsalt, Punn. — Oli juhus, et teised naerawad „oh sa õllewaadi punn!“ (Kuljus kõliseb; Miina jookseb üle toa awama).

Munaroog. Aa, tere, mammike!

Prombamsel. Tere, Trumbi emand!

Põrn. Tere, kaardimoor!

Miina (jookseb suure rutuga). Tere, tere, kullakesed! Teist teile! (Awab ukse; on kuulda hääli: „Kodus?“ — „Kodus“. Siis mitu peaaegu mitte kuuldawat sõna, mille peale Miina pahaselt wastab: „Kae sa missugune oled.“)

8 etteaste.

Endised, Kiheljalg, Gloobus ja Miina.

Kiheljalg (Gloobusele). Sina pea meeles: ainult julgust — ja muud midagi. (Waatab ümber ja kummardab mõnesuguse imestusega; eneses:) Ptui, sa, kui palju rahwast! Mis see tähendab? Kas mitte kosilased? (Tõukab Miinale wõmmu külje pihta ja küsib tasa:) Kust poolt ronkad — ah?

Miina (poole häälega). Siin ronkaid ei ole, kõik on ausad inimesed.

Kiheljalg (waljult). Ja mis see majapreili siis teeb? Kui ma ei eksi, siis wiib see uks siit tema magamistuppa? (Läheneb uksele.)

Miina. Häbemata! Teile öeldakse, et ta riietub.

Kiheljalg. Jälle häda! Mis sellest siis on? Ma ainult waatan, muud midagi. (Waatab wõtmeaugust).

Prombamsel. Lubage ka mul waadata?

Munaroog. Mind lubage waid üksainus korrake silmitseda.

Kiheljalg (waatab edasi). Mu herrad, seal ei ole ju midagi näha! Ei saa isegi aru, mis seal walgendab, kas naine wõi padi. (Kõik tungiwad siiski ukse juure ja püüawad waadata.)

Kiheljalg. Pst... keegi tuleb. (Kõik kargawad ära).

7. etteaste.

Endised, Kati Pantuhwel ja Esmeralda Tasane tulewad.

Kõik herrad (kummardawad).

Kati. Missugusel põhjusel külalised oma tulekuga meie maja austawad?

Munaroog. Mina lugesin „Uudissõnumist" kuulutust, et noor harit daam, kahekordse pilwelõhkuja, kahe Fordi auto ja ühe talu omanik soowib soliid, harit herraga abielluda. Kui ma ei eksi, oli aadress siia.

Kati. Kuigi meie mingit kosjakuulutust ajalehes pole awaldand, rõõmustame siiski teie külaskäigu üle. Tohime küsida, kellega on meil au?

Munaroog. Konstaabel Munaroog, Johannes Munaroog, V-dast jaoskonnast.

Kati. Palun alandlikult istuda. (Pöörab Prombamseli poole ja waatab tema peale). Kui tohin küsida...

Prombamsel. Mina lugesin ka . . . kosjakuulutusi. Lähen õige, mõtlesin, lähen waatama. Ilm oli ilus, linna Musumäel päris pikk rohi. . .

Kati. Aga kuidas teid kutsutakse?

Prombamsel. Roolimees Prombamsel. Saaremaalt pärit. Meil oli laewal weel teine Prombamsel, aga see loobus weel enne mind teenistusest: hai hammustas ta jala ära. Hea oli, et jala, aga oleks pea otsast ära hammustand, katsu siis weel elada.

Kati. Palun olge nii lahked ja istuge. (Pöörab Põrni poole.) Aga lubage, mil põhjusel teie?

Põrn. Naabruse tõttu. Elades wõimalikult teie naabruses. . .

Kati. Kas teie ei ela mitte kaupmees Sakaria majas, mis meie wastas?

Põrn. Ei, siiamaale elan ma weel agulis, Kassisabas, kuid kawatsen ajajooksul siia naabrusse kolida.

Kati. Palun istet wõtta! (Pöörab Kiheljala poole.) Ja teie, mu herra?

Kiheljalg. Kas teie siis tõesti mind ei tunne? (Pöörab Esmeralda poole.) Ja ka teie, preili?

Esmeralda. Nii palju kui mulle näib, ma ei ole teid kunagi näind.

Kiheljalg. Tuletage meele: kusagil mind ikka näind olete.

Esmeralda. Tõesti, ei tea. Kas mitte Paluoja juures?

Kiheljalg. Nimelt Paluoja juures.

Esmeralda. Ah, teie ei tea: preiliga juhtus kummaline lugu.

Kiheljalg. Miks ei tea — läks mehele.

Esmeralda. See oleks weel hea, ta murdis aga jalaluu katki.

Kati. Sõitis hilja koju, aga autojuht oli joobnud ja ajas auto kummuli.

Kiheljalg. Ja jah, tuleb meele, midagi niisugust ikka oli: kas läks mehele wõi murdis jalaluu katki.

Kati. Kuidas teie nimi on?

Kiheljalg. Kas teie siis ei tea, — Arno Kiheljalg, me oleme ju kaugelt sugulased, mu naine kõneleb sellest alalõpmata . . . Lubage, lubage (wõtab Gloobuse käest kinni ja wiib daamide juure): minu sõber Gloobus, Mait Gloobus, kooliõpetaja, inspektor, tulewane rektor ja haridusminister.

Kati. Kuidas nimi oli?

Kiheljalg. Gloobus, Mait Gloobus, tulewane haridusminister.

Kati. Ohoh! Palun kõigealandlikumalt istuda.

8. etteaste.

Endised ja Peet Pajupill.

Pajupill. (Kummardab elawalt ja ruttu. Kaupmehelikúlt.) Tere, Pantuhwli emand! Kuulsin, et siin auto müüa.

Esmeralda. (Pöörab põlglikult kõrwale, poole häälega, kuid nii, et ta kuuleb.) Siin ei ole autoladu.

Kati. Palun, herra Pajupill, istuge. Kuigi meil autot pole müüa, kuid rõõmustame siiski teie külaskäigu üle.

(Kõik on istund. Waikus).

Munaroog. Täna on kummaline ilm: hommikul näitas wihma, aga nagu möödus.

Esmeralda. Ja-ah, need ilmad ei ole sugugi ühesugused: waheſt on selge, teine kord aga päris wihmane. Wäga ebamugawad.

Prombamsel. Näe Sitsiilias, preilike, peatusime laewaga kewadel. Juhtus, et läheb kodust wälja — päike paistab, aga käid wähe, just kui wihm.

Munaroog. Kõige halwem, kui niisugusel päewal üksi istud. Naisemehel on hoopis teine asi — ei ole igaw; kui aga oled üksik, siis on see lihtsalt...

Prombamsel. Oi, surm, päris surm!

Põrn. Ja-ah, seda peab ütlema. . .

Kiheljalg. Lihtsalt piin! Annaks Jumal, et sarnasesse seisukorda ei sattuks.

Munaroog. Aga preili, kuidas oleks, kui teie küljeluud peaksite walima? Lubage teie maitset teada saada. Wabandage, et ma nii järsku. Millises teenistuses peaks teie abikaas olema?

Prombamsel. Kas teie tahaksite, preili, omale meheks inimest, kes on tuttaw meremarudega?

Kiheljalg. Ei, ei! Minu arwates on meheks see inimene kõlbulikum, kes rahwaharidust edendab.

Põrn. Mispärast ettetükkida? Miks keelduda õnne inimesele, kes on oma kangelaselikkusega wõimaldand teile meie rahwa riiklist iseseiswust? Isamaa kaitsjaile peab antama eesõigus.

Munaroog. Preili, otsustage teie!

Esmeralda (waikib).

Miina. Wastake, preili, ütelge neile midagi.

Munaroog. Noh, mis on, preili?

Kiheljalg. Neiu Tasane, awaldage oma armamine?

Miina. (Tasa Esmeraldale.) Ütelge ometi, ütelge: „Tänan au eest, mis awaldate . . .“ Ei ole ilus nõnda istuda.

Esmer. (Tasa.) Mul on häbi, tõesti häbi: ma lähen ennem ära. Tädike, olge minu asemel.

Miina. Ah, lapsuke, ärge tehke häbi, ärge minge ära. Nad mõtlewad ei tea mis.

Esmer. (Endiselt.) Ei, tõepoolest, ma lähen, ma lähen, lähen! (Jookseb ära. Miina ja Kati lähewad talle järgi).

9. etteaste.

Munaroog, Prombamsel, Põrn, Globus, Kiheljalg, Pajupill.

Munaroog. Säh sulle pirukat, ära läksid! Mis siis see tähendab?

Kiheljalg. Wist on midagi juhtund.

Prombamsel. Mõni äpardus preili toaletiga... Waja midagi kohendada . . . rinnaesine nööpnõelaga kinni pista. (Miina sisse).

Kõik (temale küsimustega wastu). Mis on? Mis oli?

Kiheljalg. Kas mõni õnnetus juhtus?

Miina. Mis seal wõis juhtuda? Tõe sõna, midagi ei juhtund.

Kiheljalg. Mispärast ta siis ära läks?

Miina. Häbenes, seepärast läkski ära; piinlik hakkas, nii et enam wälja ei kannatand. Palub wabandust: õhtuks paluwad theeweele. (Ära).

Munaroog. (Kõrvale.) Tagaparemaks, nagu see klaas theed mind elataks! Seepärast ma seda naisewõtmist ka ei armasta, tuleb hullamine: täna ei wõi, tulge homme ja weel ülehomme tulge theed jooma, waja weel mõtelda. Asi on aga päris kõnts, pole waja sugugi pead murda! Tont wõtku, ma olen ametis inimene, mul pole aega.

Kiheljalg (Gloobusele). Aga preili on päris kena, mis?

Gloobus. Kena jah.

Prombamsel. Sellest saaks hea perenaine.

Kiheljalg. (Gloobusele.) Tont wõtku! See merekaru ongi juba armund. Hakkab weel meid segama! (Waljult.) Päris inetu, päris inetu.

Munaroog. Nina on tal tüse.

Prombamsel. No ei, nina ma ei pannudki tähele. Ta on niisugune roosinupuke.

Põrn. Ma ise olen selsamal arwamisel. Kuid ma kardan, kas ta ka peenemas seltskonnas mõistab liikuda. Ja kas ta ka ingliskeelt mõistab. Nüüd wajatakse kõikjal inglisteelt.

Prombamsel. Ja mispärast siis teie, julgen küsida, temaga inglisteelt ei kõnelend? Wõib olla, et teab.

Põrn. Teie arwate, et mina inglisteelt mõistan? Ei, mul ei olnud õnne sarnast kaswatust omandada. Minu isa oli wõllaroog, lojus, loomaparisnik. Ohwitseriks sain sõjaajal. Oleks isa mulle lapsepõlwes enam sugeda annud, küll ka inglisteele oleksin selgeks õppind.

Prombamsel. Noh, ja nüüd siis, kuna teie ise ei tea, mis kasu teil siis sellest on, et tema . . .

Põrn. Ei, ei lähe! Naine on hoopis teine asi: on waja, et ta tingimata teaks, aga ilma seletata tal juba see ja teine . . . (Näitab liigutustega.) Kõik ei ole ikka see, mis peab olema.

Munaroog. (Kõrwale.) Noh, niisugust naist otsigu keegi teine, aga mitte sina. Mina aga lähen ja waatan maja ja autosid: kui kõik on nõnda, nagu peab olema, siis sean juba õhtul asja joone. Need kosilased ei ole mulle kardetawad — kerged poisid.

Prombamsel. Läheks õige piipu suitsetama. Aga mis, ehk lähme ühte teed? Kus teie, lubage küsida, elate?

Põrn. Kassisabas.

Prombamsel. Mina aga Kolumbuse tänawal, sadama pool; siiski, ma saadan teid.

Pajupill. Ei, see on juba kõrkus. Küll saate hiljem, Esmeralda preili, ka mind mäletama! Jumalaga, mu herrad! (Kummardab ja ära.)

10. etteaste.

Gloobus ja Kiheljalg.

Gloobus. Mis meiegi siin weel ootame?

Kiheljalg. Noh, mis, eks ole tõsi, preili on ilus?

Gloobus. Ah mis! Minule, tunnustan tõtt, ta ei meeldi.

Kiheljalg. Säh sulle! Mis see siis tähendab! Alles ikka olid nõus, et ta on ilus.

Gloobus. Ma niisama, sa ju ise kuulsid: nina on pikk ja ingliskeelt ei mõista.

Kiheljalg. Seda weel sulle! Mis sa inglis=keelega teed?

Gloobus. Noh, kooliõpetaja pruut peab ometi inglisfeelt mõistma.

Kiheljalg. Mis jaoks siis?

Gloobus. Noh seepärast, et . . . ma ei tea isegi, aga arwan. . .

Kiheljalg. Noh näed: keegi tola ütles, tema ajab kõrwad kikki. Ta on iludus, lihtsalt — iludus; niisugust neidu sa juba kusagilt ei leia.

Gloobus. Minule omalegi ta algul meeldis, aga pärast, kui hakati rääkima: pikk nina, pikk nina — noh, ma waatasin ja nägingi, et nina on pikk.

Kiheljalg. Eh sind ja sinu tegusid! Nad laidawad meelega, et sind ära wõõrutada: ka mina ei kiitnud — nii on juba kombeks. See on, wen=nas, niisugune piiga! Sa waata talle ainult silma: need on, tont teab, millised silmad: kõnelewad, hin=gawad. Aga nina? Ma ei tea, mis seltsi nina! Walgus — alabaster! Ja ka iga alabasteriga ei wõi wõrrelda.

Gloobus. (Naerdes.) Jah nüüd ma näen jälle, et ta nagu ilus on.

Kiheljalg. Muidugi mõista, ilus. Kuuled sa, nüüd, kus teised ära on, lähme ta juure, räägime ära ja asi on küps.

Gloobus. Noh, seda ma ei tee.

Kiheljalg. Mispärast siis?

Gloobus. Miks häbemata olla? Meid, kosi-lasi, on palju: las' walib ise wälja

Kiheljalg. Noh, aga mis sul teistega asja: kas kardad wõistlejaid, wõi mis? Kas tahad, ma saadan nad kõik, kus pergel?

Gloobus. Kuidas sa neist ometi lahti saad?

Kiheljalg. Noh, see on minu asi. Anna aga oma ausõna, et sa pärast jälle punnima ei hakka?

Gloobus. Mispärast siis ausõna mitte anda? — Ole hea, ma ei salga: mina tahan naist wõtta.

Kiheljalg. Anna käsi!

Gloobus. (Ulatab käe.) Wõta!

Kiheljalg. Noh, seda ma ainult wajangi. Nüüd aga näitame, et me memmed pole. (Mõlemad ära).

(Eesriie.)

Kolmas waatus.

Seesama tuba, mis teises waatuses.

1. etteaste.

Esmeralda Tasane (üksi, siis) Kiheljalg.

Esmeralda. Tõesti, niisuke raskus — wäljawalida! Oleks neid weel üks, kaks inimest, siin aga neli — kuidas tahad, nii ka wali. Jakob Põrn ei ole inetu, kuigi pisut kõhnawõitu; Mait Gloobus ei ole ka halb. Ja kui tõtt ütelda, Johannes Munaroog, kuigi on paks, kuid ometi wäga nägus mees. Prombamsel on jällegi mees heade omadustega. Nii raske on otsustada, et, lihtsalt, ära räägigi, kui raske! Ma arwan, kõige parem on liisku wõtta: kes wõidab, see ka meheks saab. Ma kirjutan nad kõik paberilipakate peale, keeran torru, ja siis tulgu, mis tuleb. (Läheb laua juure, wõtab sealt käärid ja paberi, lõikab piletikesed ja rullib kokku, edasi rääkides.) Ükski mees ei saa aru, kui raske on neitsipõli. Näe nad on juba kõik walmis! Jääb üle neid ainult ridiküüli panna ja silmad sulgeda. (Asetab piletid käekotti ja segab neid käega.) Hirmus. . . Ah, kui Jumal annaks Põrni isanda! Ei, miks siis tema? Pigem juba koolmeistri. . . Ei, ei, ei taha. . . kes tuleb, see olgu. (Kobab käekotis ja wõtab ühe pileti asemel kaks.) Uh, kõik! Kõik tulid! Ei, aitab ühestki. (Asetab paberid tagasi kotti ja segab. Sel ajal tuleb tasapisi Kiheljalg sisse ja jääb

ta selja taha.) Ah, kui nüüd Prombamsel. . . mis ma! Tahtsin ütelda Jakob Põrn. . . Ei, ei taha, ei taha! Olgu see, keda saatus määrab.

Kiheljalg. Wõtke ikka herra Gloobus, kes kõigist parem.

Esmer. Ah! (Kiljatab ja katab mõlema käega näo, kartes tagasi waadata.)

Kiheljalg. Mis teie nii ehmatate? Ärge kartke, see olen mina. Tõsi, wõtke herra Gloobus.

Esmer. Ah, mul on häbi: teie kuulsite mind!

Kiheljalg. Pole wiga, pole wiga! Ma olen ju oma inimene, sugulane, minu ees ei pruugi häbeneda: wõtke näokene lahti!

Esmer. (Pool nägu paljastades.) Minul on, tõepoolest, häbi.

Kiheljalg. Noh, wõtke ikka herra Gloobus.

Esmer. Ah! (Kiljatab ja katab jälle näo üleni.)

Kiheljalg. Tõepoolest, huwitaw inimene! Esimese järgu headus.

Esmer. (Wõtab pikkamööda käed näolt.) Aga Jakob Põrn? Tema on ju ka hea inimene.

Kiheljalg. Wabandage, aga ta on kooliherraga wõrreldes kõnts.

Esmer. Mispärast siis?

Kiheljalg. Teadagi mispärast. Herra Gloobus on niisugune inimene. . . noh, lihtsalt inimene, nagu teist ei ole leida.

Esmer. Noh, aga herra Munaroog?

Kiheljalg. Ka Munaroog on — kõnts, nad on kõik — kõnts.

Esmer. Ei usu, et kõik.

Kiheljalg. Teie ainult wõrrelge ja siis otsustage: herra Gloobus ei ole ju ometi mõni Munamoos, Prombamsel wõi tont teab kes!

Esmer. Aga, tõepoolest, nad on wäga wiisakad, tagasihoidlikud.

Kiheljalg. Mõned tagasihoidlikud! Esimesed riiukuked, kõige jultunumad märatsejad. Kiheleb teil wäga järgmisel päewal peale pulmi nahapeale saada.

Esmer. Jumal hoidku! See oleks tõesti niisugune õnnetus, millest halwemat ei olegi.

Kiheljalg. Muidugi mõista! Halwemat sellest ei saagi wälja mõtelda.

Esmer. Nii siis, teie annate nõu pigem Gloobuse herrat wõtta.

Kiheljalg. Nimelt herra Gloobust; loomulikult Gloobust. (Kõrwale.) Asi läheb wististi korda. Mait istub kohwikus, nüüd waja ruttu järgi minna.

Esmer. Teie mõtlete siis — isand Gloobust?

Kiheljalg. Tingimata isand Gloobust.

Esmer. Aga nendele teistele pean siis ära ütlema?

Kiheljalg. Muidugi, ütelge ära.

Esmer. Aga kuidas seda teha? See on nagu häbistaw.

Kiheljalg. Kuidas häbistaw? Ütelge, et olete weel noor ja ei taha abielluda.

Esmer. Kuid nad ei usu, hakkawad pärima: Mispärast ja millal?

Kiheljalg. Noh, siis, kui teie tahate ühe korraga lõpetada, ütelge lihtsalt: „Käige wälja, tolad!“

Esmer. Kuidas kõlbab nõnda ütelda?

Kiheljalg. Noh, tehke ainult katset: ma tõendan teile, et peale seda kõik wälja jooksewad.

Esmer. See oleks ikka sõim.

Kiheljalg. Teie ei saa ju neid enam nähagi; kas see ei ole siis ükskõik?

Esmer. See ei ole ikka hea . . . nad ju wihastawad.

Kiheljalg. Kellel sellest häda, kui nad wihastawad? Kui sellest midagi wäljatuleks, siis oleks teine asi; siin ju muud karta ei ole, kui et keegi neist wastu silmi sülitab, — see on ka kõik.

Esmer. Noh, näete isegi!

Kiheljalg. Mis häda siis sellest on? Mõnele on mitugi korda näosse sülitet, tõe sõna! Ma tundsin kedagi riigiametnikku: mangus ja mangus ülemuselt palka juure, nii et see enam wälja ei kannatand ja mangujalle näosse sülgas. Aga palka lisas ikkagi juure. (Kuljus kõliseb.) Koputetakse: keegi kosilasist tuleb; ma ei tahaks nüüd neid kohata. Kas teil ei ole seal teist wäljakäiku?

Esmer. Minge tagatrepist. Oh, tõepoolest, ma wärisen üleni.

Kiheljalg. Ei midagi: Jääge aga kindlaks. Nägemiseni! Ma toon kohe herra Gloobuse siia. (Ära).

2. etteaste.

Munaroog ja Esmeralda.

Munaroog. Ma tulin, preili, meeleldi pisut warem, et teiega kahekesi rääkida. Noh, preili, wõite juba arwata: minul puudub eluseltsiline.

Esmer. (Ohkab.) Ja-ah!

Munaroog. Nüüd leian ma omale eluseltsilise. See eluseltsiline olete teie. Ütelge otsekoheselt: „jah“ wõi „ei“? (Waatab kõrwale.)

Esmer. Mina olen weel noor . . . ei ole weel selle wastu walmistand.

Munaroog. Noh, wõib olla, tahate midagi muud ütelda — awaldage aga . . . (Uksel kuljus kõliseb). Tont wõtku, ei anta aega asja korda seada.

3. etteaste.

Endised ja Prombamsel.

Prombamsel. Wabandage, preili, et ma, wõib olla, liiga wara. (Pöörab ümber ja näeb Munarooga.) Ah, juba siin . . . Soowin õnne!

Munaroog. (Eneses.) Et sa oma õnnesoowiga põrgu sõidaks! (Waljusti.) Kuidas siis jääb, preili? Ütelge üksainus sõna: „jah“ wõi „ei“? (Kell kõliseb; Munaroog sülgab kõrwale.) Juba jälle kelluke! (Põrn sisse.)

4. etteaste.

Endised ja Põrn.

Põrn. Wabandage, preili, wõib olla, tulen warem kui kord ja kohus ja wiisakus lubab . . . (Näeb teisi, kohkub ja kummardab.) Terwitan teid, mu herrad!

Munaroog. (Kõrwale.) Hoia omale oma terwis! Wa' kuri sind siia ajas oma peenete koibadega! (Waljusti.) Kuidas siis jääb, preili, otsustage, — ma olen ametis inimene, mul pole palju aega: — Kas „ja“ wõi „ei“?

Esmer. (Segaselt.) Ei ole waja . . . pole waja . . (Kõrwale.) Midagi ei saa aru, mis räägin.

Munaroog. Kuidas ei ole waja? Mis suhtes ei ole waja?

Esmer. Ei midagi, ei midagi . . . Ma ei tahtnud seda ütelda . . . (Julgust kogudes.) Kasige wälja! . . . (Kõrwale, käsi plaksutades.) Ah, mu Jumal, mis ma ütlesin?

Munaroog. Kuidas „kasige wälja“? Mis see tähendab: „kasige wälja“? Lubage teada, mis teie selle all mõtlete? (Käsi puusa pannes astub ähwardawalt tema poole.)

Esmer. (Waatab temale hirmunult otsa, kiljatab.) Aidake, peksab, peksab! (Jookseb ära. Munaroog seisab suu lahti. Kisa peale jookseb Kali Pantuhwel kohale ja, nähes Munaroa hirmsat nägu, karjatab ka: „Oeh, peksab!“ Jookseb tagasi.)

Munaroog. Mis tähendamissõna see niisuke on! On see wast lugu!

(Uksekell kõliseb, ja kuuldub hääli.)

Kiheljala hääl. Noh, astu aga sisse, tule, mis sa weel peatud?

Gloobuse hääl. Astu sina eel. Ma wõtan ainult kalossid ära.

Kiheljala hääl. Aga sa lased jälle jalga.

Gloobuse hääl. Ei, ei, ma ei putka kuhugi, tõe sõna!

5. etteaste.

Endised ja Kiheljalg.

Kiheljalg. (Uksel.) Tõsi, kalossid peab ikka ära wõtma.

Munaroog. (Kiheljalale). Olge head ütelge, kas see plika siin majas on napakas või?

Kiheljalg. Mis siis? Kas siin midagi juhtus?

Munaroog. Tal on täitsa arusaamatud teod: jookseb toast välja ning karjub: „Peksab, peksab!" Tont teab, mis see tähendab.

Kiheljalg. No jah, nõnda teeb ta ikka: ta on lollakas.

Munaroog. Kas teie olete tema sugulane?

Kiheljalg. Muidugi et sugulane!

Munaroog. Lubage teada: kust poolt sugulane?

Kiheljalg. Tõepoolest, ei tea; minu ema tädi on midagi tema isale, või jälle tema isa on midagi minu tädile; minu naine teab sellest rohkem, — see on nende asi.

Munaroog. On ta juba kaua lollakas?

Kiheljalg. Lapseeast saadik.

Munaroog. Parem oleks muidugi, kui ta tark oleks; aga ka lollakas on hea: oleks tal aga hea warandus kaasawaraks.

Kiheljalg. Warandust ei ole tal sugugi.

Munaroog. Kuis nõnda, aga kiwimaja?

Kiheljalg. See on ainult reklaam, et ta kiwist, aga kui teie teaksite, kuidas ta ehitet on, ainult wäline sein on telliskiwist, seestpoolt on aga laudadest ja kõiksugu sae- ja pühkmepurust kokku aet.

Munaroog. Mis jutt see on?

Kiheljalg. Iseenesestki möista et nii. Nagu teie ei teaks, kuidas nüüd maju ehitetakse? — Ainult et maja peale laenu saada.

Munaroog. Ega ometi selle maja peale pole laenat?

Kiheljalg. Miks ei ole! Selles just see asi ongi, ta peale ei ole üksnes laenat, waid ka protsendid on maksmata. Ja siis on tal weel wend, rahukohtunik, kelle silmad ka maja peale waatawad. Ihnemat koid sellest küll maa peal ei ole: oma ema wiimase undruku kisuks seljast, wõllaroog.

Munaroog. Kuidas siis mulle see kaardimoor . . . Ah sa neet hing! . . .

Põrn. Lubage mul esineda küsimusega. Tunnistan tõtt, ma ei mõista iglisfeelt, wäga raske on omal otsustada, kas preili oskab ingliskeelt wõi mitte? Mis, kas mõistab? . . .

Kiheljalg Mitte mõhkugi!

Põrn. Mis teie luiskate?

Kiheljalg. Kuidas luiskan? Ma tean seda wäga hästi. Ta õppis minu naisega ühes koolis, oli esimene laiskworst, midagi ei õppind. Ingliskeele õpetaja muudkui kiskus teda kõrwust.

Põrn. Mõtelge ometi, mul oli kohe esimesel hetkel, mil teda nägin, niisugune aimus, et ta ingliskeelt ei mõista.

Munaroog. Noh, susi söögu ingliskeele! Aga see neet Trumbi emand . . . Ah sa wõlur! Kui teie teaksite, kuidas ta seda kõike minule ette maalis, — nagu päris kunstnik! „Kiwimaja, kaks uut autot, hõbelusikad — muud kui sõida!“ Ühe sõnaga, isegi romaanis leidub harwa ilusamat lehekülge. Ah sina, wana tallukas! Tule sa mulle aga pihku . . .

6. etteaste.

Endised ja Miina.

(Kõik pöörawad Miina poole sõnadega.)

Munaroog. Aa! Seal ta on! Tule aga siia, wana patune! Tule aga siia!

Põrn. Kuidas te mind petsite, Trumbi emand!

Kiheljalg. Astu aga, lobamokk, kohtu ette!

Miina. Mitte sõnagi ma ei kuule: Päris kurdiks karjute.

Munaroog. Maja olla saepurust ja kõiksugu prahist teht, wana pastel, sina aga waletasid: tsemendist ja tont teab millest.

Miina. Mina ei tea, mina ei ole maja ehitand.

Põrn. Jah, Trumbi emand, ka minule luiskasite, et preili ingliskeelt mõistab.

Miina. Mõistab, kullake, küll mõistab, ka saksa keelt, ja igate moodi, milliseid aga tahate — kõike mõistab.

Põrn. Noh, ei; näib, et ta ainult eestikeelt kõneleb.

Miina. Mis halba siis sellestki on? Eestikeel on arusaadawam, seepärast ka räägib eestikeelt. Aga kui ta ka mustlasekeelt oskaks, ega teie sellest ikka aru saaks. Ei maksa eestikeelt peljata ühtigi: ka Kalewipoeg rääkis eestikeelt.

Munaroog. Tule aga ligemalle, tule aga ligemalle, sunnik! Et sind põrgulised õgigu! (Põrutab jalga wastu maad.)

Miina (ikka ukse poole taganedes.) Ei tule ühtigi, ma teid tean: teil on raske rusikas, ehk weel lööte.

Munaroog. Noh, waata ette, sellest sa ei pääse. Näe kui wõtan su tutist kinni ja tirin po-

litseisse, siis wast sind õpetan, kuidas ausaid inimesi petta. Küll saad näha! Aga preilile ütle, et ta on kelm! Kas kuulsid, tingimata ütle! (Ära.)

Miina (kergemalt hingates.) Kae missugune! Ja kuidas weel wihastas! Et paks, siis arwab, et tema wäärilist ei olegi. Aga mina ütlen, et sa ise oled kelm — waat' mis!

Põrn. Tunnustan, Trumbi emand, ma ei oleks kunagi uskund, et teie nii wäga petma hakkaksite. Kui ma oleksin teadnud, et preili niisuguse haridusega on, siis ma. . . jah, ma ei oleks üldse oma jalga siia tõstnud. Olen rääkind. (Ära.)

Miina. Nad on kas hulluks läind wõi end täis lakkund. Kae, mis nad kõik ei taha! Tarkus on nad ogaraks teind!

7. etteaste.

Miina ja Kiheljalg.

Kiheljalg (naerab täiest kõrist waadates Miina peale ja sõrmega tema peale näidates.)

Miina (pahaselt). Mis teie hirwitate?

Kiheljalg (jätkab naermist). Kaardimoor, kui kosjasobitaja. (Jätkab naermist.)

Miina (pahaselt ära).

8. etteaste.

Kiheljalg (jätkab naermist). Oh, ei wõi enam; tõepoolest, ei wõi! Jõud ei ulata wastupanekuks, tunnen, et naerust lõhken! (Jatkab naermist.)

Prombamsel (on sisseastund, hakkab tema peale waadates ka naerma).

Kiheljalg (langeb wäsinult toolile). Oh, tõepoolest, jõud on otsas! Tunnen, et kui weel naeran, katkeb wiimane jõud.

Prombamsel. Minule meeldib wäga teie rõõmus olek. Meil laewal oli jung Peet Kompass: see oli kah sarnase rõõmsa loomuga. Juhtus et sai trossi otsaga tagumiku pihta — tema aga hirwitab, tõe sõna, ja naerab weel kuni õhtuni. Noh, waatad siis ta otsa ja hakkad, lõpuks, nõndaks, ka ise naerma.

Kiheljalg (hinge tõmmates). Oh Jumal, ole meile patustelle armuline! Noh, waat' mis see rumal kaardimoor weel wälja haudus? Noh, kas siis nüüdsel ajal mõni kosjamoor ka midagi ära teeb? Waat', kui mina soowitan, siis on ka soowitet!

Prombamsel. Päris tõesti? Teie ikka soowitate tõe järast?

Kiheljalg. Kes aga tahab ja keda aga tahab.

Prombamsel. Kui niimoodi, siis, soowitage mind siinsele mamslille.

Kiheljalg. Teid? Ja mis teie ka naisega teete?

Prombamsel. Kuidas mis teen? Näe, lubage tähendada, see on weidi imelik küsimus! Teadagi mispärast!

Kiheljalg. Kas teie siis ei ole kuulnud, et tal kaasawara sugugi ei ole.

Prombamsel. Ei, ei ole kuulnud. Muidugi, see on halb, aga üldse, niisuguse ilusa preiliga wõib ka ilma kaasawarata läbi ajada. Üürid wäikese toakese, siin on sängike, (näitab kätega) siin sirmike, siin kummut ja riidekapi. . . sellest jätkub.

Kiheljalg. Aga mis ilu teie siis temas leiate?

Prombamsel. Tõtt ütelda, minule meeldis ta seepärast, et ta on täidlane naisterahwas. Mina olen suur naiste täidluse armastaja.

Kiheljalg (waatab altkulmu talle otsa, räägib kõrwale). Aga ise on nagu tühi põienahast piibutubaka kott! (Waljult.) Ei, teile ei soowita ma üldse abielluda.

Prombamsel. Kuidas nii?

Kiheljalg. Niisama. Naine paneb teie juurest plehku, läheb teise juure elama.

Prombamsel. Mispärast?

Kiheljalg. Sellepärast et . . . teil on kõwerad jalad ja lainetaw kõnnak. Mina soowitan teile aga, kui tahate, teise naise.

Prombamsel. Ei, ma teist naist ei taha. Olge nii hea, soowitage ikka seesama.

Kiheljalg. Kui just nii wäga tahate, siis soowitan küll, aga ühe tingimusega: mõrsjale ärge ennast silma alla näidake — ma sean kõik ilma teieta korda.

Prombamsel. Kuidas nii, ilma minuta? Ma pean talle wähemalt ennast näitama.

Kiheljalg. Ei ole sugugi waja ennast näidata. Minge koju ja oodake: selsamal õhtul toimetan kõik.

Prombamsel (hõõrub käsi). See on wäga hea! Aga ehk wajate ametitunnistust? Roolimehe paberid? Kus ja mis laewadel olen teenind? Preilit ehk huwitab. Ma jooksen wõi sõidan trammiga ja toon kohe.

Kiheljalg. Midagi ei ole waja, minge ainult koju; weel täna annan ma teile teada. (Saadab ta wälja.) Jaah, see ikka ta ära kosiks küll! Noh, kuhu aga koolipapi jääb? Kas ta ikka alles kalossa jalast ära tõmmab? Tõepoolest, see on weider.

9. etteaste.

Kiheljalg, Esmeralda.

Esmeralda (tuleb, ringiwaadates). Mis? Kas juba läind? Siin ei ole enam ühtegi.

Kiheljalg. Kõik, kõik lasid jalga.

Esmeralda. Ah, kui teie teaksite, kuidas ma üleni wärisesin! Seda, tõepoolest, ei juhtund minuga kunagi warem. Ja kui kohutaw on see Munaroog, see wist küll oma natse peale ei halastaks. Mul on niisuke aimus, et ta weel tagasi tuleb.

Kiheljalg. Oh ei, see ei tule mingi hinna eest enam tagasi. Ma annan oma pea pandiks, kui keegi neist kahest oma nina siia näitab.

Esmeralda. Aga kolmas?

Kiheljalg. Milline kolmas?

Prombamsel (pistab pea uksewahelt sisse). Tahaksin teada, millise otsuse roosipuuke minu kohta teeb?

Esmer. Aga herra Prombamsel?

Prombamsel (hõõrub käsa). Siin, siin ma olen, preili!

Kiheljalg. Ptui saatanat! Mina mõtlesin, et kes see siin räägib. Aga see on ju see pagana tobu.

Prombamsel. Mis see tähendab? Sellest ei saa ma mitte mõhkugi aru.

Esmer. Aga ta on ju pealt näha, niisuke arukas inimene.

Kiheljalg. Joomar!

Esmer. Tõesti, ka weel joodik?

Kiheljalg. Üks neist suuremaist wõllaroogadest.

Prombamsel (waljusti, 'ukfewahelt). Ei, lubage, seda ma teid sugugi ei palund rääkida. Ma palusin mind ainult kiita, aga teie lausa teotate.

Kiheljalg (kõrwale). Kes käskis teda, wemmalt tagasi tulla! (Esmeraldale.) Waadake, waadake, ei seisa jalgadelgi. Nõnda on ta iga päew täis. Ajage ta minema! (Kõrwale.) Kuhu see koolmeister jääb? (Waljusti.) Nägemiseni! (Ära).

10. etteaste.

Esmeralda ja Prombamsel.

Prombamsel (iseenefes). Lubas ülistada, aga laitis! Närakas! (Waljusti.) Teie, preili, ärge uskuge . . .

Esmer. Wabandage, ma ei ole terwe . . . pea walutab. (Tahab ära minna.)

Prombamsel. Noh, wõib olla, et teil miski minu küljes ei meeldi? (Tähendab pea peale.) Teie ärge waadake, et mu pealagi paljas kui biljardimuna: see on palawikust; juuksed kaswawad peagi jälle uued.

Esmer. Minul on üks kõik, kas teil karwaudet kuskil on wõi mitte.

Prombamsel. Mul on see wiga, preili . . . kui ma musta kuue selga panen, et näowärw ikka kahwatub.

Esmer. Teile on see parem, kui oma näo ära tõrwaksite. Jumalaga! (Ära.)

11. etteaste.

Prombamsel (üksi, talle järgi rääkides).

Preili, lubage, ütelge põhjus, mispärast? . . . Ära läks! See juhtub minule juba seitsmeteistkümnes kord! Nagu näha, pean ikka wanapoisiks jääma, aga ega seegi halb ole, sest

„wanapoiss on taewatui,
kuid wanapiiga — põrgunui!“ (Ära.)

12. etteaste.

Gloobus ja Kiheljalg (tulewad ja mõlemad waatawad tagasi).

Kiheljalg. Ta ei pannud neid tähele. Kas nägid, milline pika ninaga siit wälja läks?

Gloobus. Kas siis tõesti üteldi ka temale üles?

Kiheljalg. Iseenesestki mõista.

Gloobus (rahuloldawa naeratusega). Aga küll wõib häbi olla, kui „korwi“ saad.

Kiheljalg. Teadagi!

Gloobus. Ma ei usu weel praegugi et preili ütles, nagu eelistab ta mind kõigist.

Kiheljalg. Mis — eelistab! Ta on sinust otse hulluks läind. Armastus on niisugune: üksi sinu nime kuuldes waldab teda niisuke iha, et, lihtsalt, keeb.

Gloobus (enesega rahuldawa naeratusega). Aga ometi, naispool, kui talle meespool meeldib, ütleb niisuguseid kallistussõnu, et aga kuula, nagu: mu kukeke, tarakannike, kotkake, ehk jälle waresewihtleja, seenetreial jne.

Kiheljalg. Mis, aga need sõnad ei ole weel midagi! Aga kui naise wõtad, näed juba esimese paari kuu jooksul, millised sõnad lendawad; lihtsalt, weli, sa sulad neid kuuldes.

Gloobus (naeratades). Kas tõesti?

Kiheljalg. Wõid aufa inimefe juttu uskuda! Nüüd aga ruttu asja juure. Awalda kohe preilile oma füdant ja palu tema kätt.

Gloobus. Miks siis nii kähku?

Kiheljalg. Tingimata kohe. Waat, fealt ta juba tulebki.

13. etteaste.

Endifed. Esmeralda.

Kiheljalg. Ma tõin teile, preili, furelifu, keda teie praegu näete. Niifuguft armastajat hinge ei ole weel kunagi maa peal olnud ega faagi olema.

Gloobus (tõukab teda falamahti). Noh, fa weli, lähed liiale!

Kiheljalg. (Temale.) Pole wiga, pole wiga! (Esmeraldale.) Olge julgem, ta on wäga waikne, püüdke wõimalikult wabam olla. Pilgutage talle filma wõi kõdistage teda. (Waljusti.) Noh, ma jätan teid mugawasfe feltskonda! Mul on jänu, ehk leidub ifik majas, kes juua annab. (Gloobufelle.) Julgemalt! Julgemalt! (Ära.)

14. etteaste.

Gloobus ja Esmeralda.

Esmer. Palun teid istuda.

(Istuwad ja waikiwad.)

Gloobus. Teie, preili, kas teie fõita armastate?

Esmer. Kuidas fõita?

Gloobus. Suwel on maal wäga mugaw paadiga sõita.

Esmeralda. Jah, wäga mugaw.

Gloobus. Milline suwi aga tänawu tuleb — ei tea.

Esmer. Oleks soowitaw, et ta ilus oleks.

(Mõlemad waikiwad.)

Gloobus. Millist lille teie kõige enam armastate?

Esmer. Millised kõige enam lõhnawad — näälikesi.

Gloobus. Daamidelle passiwad wäga lilled.

Esmer. Jah, passiwad. (Waikus.) Kus kirikus teie möödund pühapäewal käisite?

Gloobus. Grand-Marinas.

Esmer. Aga see on ju kino. Ka mina käin kinos, aga Apollos.

Gloobus. Wiimast korda nägin filmi „Wanapoisi kihlus ehk surmateekond“ — sensatsiooniline draama 6 aktis. Küll oli kurb. (Waikus, Gloobus lööb sõrmedega lauale.) Waat', warsti on ülemaaline laulupidu.

Esmer. Jah, Tallinnas.

Gloobus. Ei, ma kuulsin Tartus.

Esmer. Ka Narwas peetakse laulupidusid.

Gloobus. Jah, ka Pärnus.

Esmer. Ja Wiljandis.

Gloobus. Ja Haapsalus.

Esmer. Ja Kuressaares.

Gloobus. Ja Wõrus.

Esmer. Ja Paides. (Waikus.)

Gloobus. Aga meie rahwas on ikka julgeks läind!

Esmer. Kuidas nõnda?

Gloobus. See Eesti esimaadleja Jaagu kutsub wäljamaal kõik rahwad oma wastu.

Esmer. See on siis nagu Lurich, keda ma olen näinud professor Adamsoni marmorkuju järgi üleswõet päewapildil. (Waikus. Gloobus hakkab jälle sõrmedega trummeldama, wiimaks wõtab mütsi ja kummardab.)

Esmer. Kas lähete juba ära?

Gloobus. Jaah. Wabandage, et, wõib olla, tegin teile aja igawaks.

Esmer. Ei sugugi! Hoopis wastuokfa, ma pean teid lõbusa ajawiite eest tänama.

Gloobus (naerates). Mulle näis aga tõepoolest, et ma igaw olin.

Esmer. Ah, ei, mitte sugugi!

Gloobus. Kui ei, siis lubage mind ka mõni teine kord, na õhtusel ajal, aega wiitma tulla . . .

Esmer. Palun wäga. (Kummardawad. Gloobus ära.)

15. etteaste.

Esmeralda (üksi).

Milline wäärtuslik inimene! Nüüd alles õppisin teda tundma: nii alandlik ja wiisakas. Kahju, et nii ruttu lahkus! Oh, kuis süda klopib. (Paneb käe südamelle.) Lähen wõtan balderjani tilku! (Ära.)

16. etteaste.

Gloobus ja Kiheljalg (tulewad.)

Kiheljalg. Mispärast koju? Rumalus! Miks siis koju minna?

Gloobus. Ja miks ma siis weel siia pean jääma? Ma ütlesin ju kõik ära, mis mul ütelda oli.

Kiheljalg. Tähendab, sa awaldasid talle oma armastust?

Gloobus. Sellest ma nüüd küll ei piuksatand.

Kiheljalg. Säh kus lugu! Miks sa siis armastusest ei rääkind?

Gloobus. Kuidas ma siis äkki, asja eest, teist taga, oleksin talle ütelnud: „Preili, ma armastan teid"?

Kiheljalg. Noh, aga millest siis teie terwelt pool tundi rääkisite?

Gloobus. Noh, meie rääkisime kõigest, ja, tõtt öelda, ma olen wäga rahul: aeg möödus lõbusasti.

Kiheljalg. Kuula ja otsusta ise: kui kõik nii pikka edeneb, siis jõuad üksnes peale surma nii kaugele, et naist wõtta.

Gloobus. Sa mõtled siis, et see nii kähku läheb?

Kiheljalg. Aga sa andsid ju sõna, et niipea kui kosilased on ära aet, palud tema kätt.

Gloobus. Noh, ega ma nüüdki oma sõna murra, aga see ei lähe nii ruttu; oma kuu aega kulub ikka ära.

Kiheljalg. Kuu aega!

Gloobus. Muidugi.

Kiheljalg. Sina oled wist hulluks läind wõi mis?

Gloobus. Ja, aga wähem ei saa.

Kiheljalg. Ole mõistlik, palu kohe kätt, muidu, mine tea, mis weel wõib juhtuda.

Gloobus. Mis sa, weli, räägid? Kuidas ma siis nüüd kohe?

Kiheljalg. Kulla Mait! Noh, ma palun. Kui sa mitte omale ei taha, siis palu minule.

Gloobus. Ei, tõe sõna, ma ei wõi.

Kiheljalg. Küll wõid, sõber, kui aga tahad; noh, palun, ära punni wastu!

Gloobus. Ja, aga, tõepoolest, ei! See ei lähe!

Kiheljalg. Miks ei lähe? Kes sulle seda ütles? Sa otsusta ise, sest sa oled tark inimene; ma ei tee seda oma kasu pärast . . . Ole mõistlik ma palun sind.

Gloobus. Ei, ei wõi, wennas, tõepoolest ei wõi.

Kiheljalg (wihaselt). Siga!

Gloobus. Palun, palun, tasem!

Kiheljalg. Oinapea! Niisugust pole küll teist ilmas.

Gloobus. Sõima weel.

Kiheljalg. Mina higistan ja näen waewa, ajan ringi kui peru hobune — kelle pärast.

Gloobus. Aga kes on sind selleks palunud?

Kiheljalg. Aga sa hukkud ju ilma minuta, puupea.

Gloobus. On see sinu asi, et hukkun.

Kiheljalg. Siis sõida põrgu.

Gloobus. Noh, olgu, ma sõidan.

Kiheljalg. Noh, siis sõida kohe ja et sa teel oma jala wäänaks. Kalts, aga mitte koolmeister! Wannun sulle, et tänasest saadik meie wahel kõik lõpetet on! Katsu sa mu silma alla oma nägu näidata! Kasi!

Gloobus. Ma lähen isegi su silma alt. (Ära.)

Kiheljalg (awab ukse, karjub järgi). Tola!

17. etteaste.

Kiheljalg (käib tugewasti erutatult edasi ja tagasi). Noh, on enne ilmas sarnast inimest näht? Ja mina, tobu, hoolitsen tema eest, nagu ämm, wader wõi tont teab kes. Põletaks talle ühe wastu wahtimist. (Lööb õhku.) Õpeta teda, aga kõik — nagu hane selga wesi. Aga nõnda ma seda ka ei jäta. Kas wõi karwupidi wean ta tagasi. (Ära.)

18. etteaste.

Esmeralda (tuleb). Südame tuikamine ei jäägi järele. Igal pool, kuhu aga pööran, näen herra Gloobuse kuju. Tõesti, näib, et saatuse käest ei ole pääsmist.

19. etteaste.

Esmeralda ja Gloobus (keda Kiheljalg mõlema käega ukse wahelt sisse tõukab).

Gloobus (kogeledes). Ma tulin teile, preili, üht asjakest ära seletama. . . ainult enne tahaksin teada, kas ta ehk teile ei näi kummalisena?

Esmeralda (silmi maha lüües). Mis asi see niisuke on?

Gloobus. Ei, preili, ütelge enne: Kas see ei näi teile mitte kummalisena?

Esmer. (endiselt). Ma ju ei tea, mis asi.

Gloobus. Noh ütelge ikka! Eks ole, teile näib imelikuna, mis ma teile ütlen?

Esmer. Kuidas wõib see imelik olla. Teilt on kõik lõbus kuulda.

Gloobus. Noh, aga seda ei ole teie weel kunagi kuulnud. (Esmeralda lööb silmad weel enam maha; sel ajal astub Kiheljalg tasapidi sisse ja astub tema selja taha.) Lugu on niisugune, et . . . Las' ma ütlen seda teile pigem mõni teine kord.

Esmer. Aga mis see siis ometi on?

Gloobus. Ah see . . . ma tahtsin seda teile praegu awaldada, aga, tõtt öelda, olen weel isegi kahewahel.

Kiheljalg (endamisi, käsi risti pannes). Jumal, mis inimene see on! See on, tõepoolest, wana memme pastel, aga mitte inimene, inimkonnale naeruks, satüür inimese üle!

Esmer. Mille üle teie siis kahtlete?

Gloobus. Iga asi äratab kahtlust.

Kiheljalg (annab rusikaga Gloobuselle külje pihta) Ütle, et armastad! Ütle! (Waljusti.) Kui rumal kui rumal! Waadake, preili: tema palub teie kätt, tahab armastust awaldada, ütelda, et ta ilma teieta ei wõi elada. Ta kahtleb aga, kas teie ka nõus olete?

Gloobus (peaaegu ehmunult teda tõugates, ütleb ruttu). Mis sina!

Kiheljalg. Kuidas jääb siis, preili, kas otsustate seda surelikku õnnelikuks teha?

Esmer. Ma ei julge kuidagi mõtelda, et ma kedagi õnnelikuks wõiksin teha . . . aga olgu, ma olen nõus.

Kiheljalg. Loomulikult, loomulikult, see oleks wõind juba waremgi sündida! Pange omad käed kokku!

Gloobus. Kohe! (Tahab talle midagi kõrwa sosistada; Kiheljalg aga näitab talle rusikat ja kortsutab kulme; Esmeralda annab talle käe).

Kiheljalg (ühendab käed). Noh, Jumal õnnistagu teid! Kiidan seda sammu ja olen teie kihluse tunnismees. Abielu on niisugune asi . . . see ei ole woorimehe ega auto wõtmine; see kohustus on palju suurem, palju raskem . . . Küll ma pärast sulle räägin. Noh, Mait, suudle nüüd oma pruuti. Nüüd wõid sa seda teha; sa pead seda nüüd tegema. (Esmeralda lööb silmad maha). Ei midagi, preili, see peab nii sündima; las ta suudleb!

Gloobus. Kui sa nüüd minu asemel suudleks . . . (Näeb Kiheljala hirmust nägu; kohkudes, ruttu:) Ei, preili, lubage, nüüd juba lubage. (Suudleb teda ja wõtab käest kinni.) Kui ilus käeke! Miks teil, preili, niisugune ilus käeke on? . . Lubage, preili, et nüüd kohe laulatus oleks, nüüd ruttu kohe.

Esmer. Oh, kas ikka kohe kirikuõpetaja juure sõidame?

Gloobus. Muidugi. Teel sõidame kullasepa juurest läbi ja ostame sõrmused.

Kiheljalg. Tubli! See on mehe sõna! Mina, tõtt öelda, olen sinust ikka tulewikus palju lootnud. Teie, preili, rutake nüüd riietamisega. Teil on wististi, ma usun, pruudi riided walmis.

Esmer. Muidugi on. Juba ammu. Ma olen kohe walmis. (Ära.)

20. etteaste.

Kiheljalg ja Gloobus.

Gloobus. Noh, wend, tänan sind! Lihane isagi ei oleks mulle seda head teinud, nis sina. Nüüd näen, et sa truu sõber oled. Aitäh, weli ma ei unusta seda kunagi. (Liigutatult). Tulewal kewadel külastan kahtlemata sinu isa hauda.

Kiheljalg (pühib higi otsalt). Noh, ma olen ise ka rõõmus. Tule, ma suudlen sind. (Suudleb algul tema üht, siis teist põske.) Annaks Jumal, et sa õnnelikult elaks, (suudlewad) ja et su käsi hästi käiks ja et teie palju lapsi saaksite.

Gloobus. Tänan, wend! Nüüd alles taipan, ma, mis tähendab elu; nüüd awaneb mu ees hoopis teine maailm. Ma näen nüüd, et kõik see liigub, elab, äraaurab, kõik see maine elu. Aga ennem ei näinud ma sellest midagi, ei saand aru, s. o. lihtsalt, ei uskundki, et ilmas ka ülimaist tunnet leidub, ja elasin näe, nagu elab iga teinegi inimene.

Kiheljalg. Rõõm, rõõm sind kohe kuulata. Nüüd ma lähen, ütlen, et napsid ja kõik muu walmis pandaks. (Kõrwale.) Aga ta mütsi peidan igaks juhuseks ära. (Wõtab mütsi ja läheb sellega.)

21. etteaste.

Gloobus (üksi).

Tõepoolest, kes ma siiamaale olin? Kas ma sain elu tähendusest aru? Ei, mitte midagi ma ei taipanud. Elasin, elasin, õpetasin lapsi, aga ise

wajasin elult õppust. Ainult nüüd näen, kui rumalad need on, kes ei abiellu. Aga. . . (Sügab kukalt, peale pausi.) Aga abielul on ka omad halwad kondsud, kui põhjalikumalt järele kaaluda. Kogu eluks, kogu igawikuks seo end teise inimesega. Ja pärast ei saa enam kuidagi lahti. Kas siis tõesti enam pääsmist pole? Loomulikult, seal on ju inimesed. Aga näe, aken on lahti; mis oleks, kui ma aknast? (Läheneb aknale.) Noh, see ei ole ju kuigi kõrge. Ei, kuidas ma siis ilma mütsita koju lähen? Pole ilus! Siiski, nüüd käiwad ju suwelgi paljud mütsita. Mis oleks, kui proowida? (Ronib aknale ja öeldes:) Issand, aita! (Kargab tänawalle; näitelawa taga ägab ja hoigab.) Oeh! Oli ikka kõrge! Hõiõh, woorimees!

Autojuhi hääl. Ehk soowite autoga!

Gloobuse hääl. Narwa tänawalle!

Autojuhi hääl. Wiissada marka.

Gloobuse hääl. Las' käia! (Kuulda ärasõitwa auto tuututamist.)

22. etteaste.

Esmeralda (tuleb mõrsja riides, häbelikult ja silmi maha lüües). Ma ei tea isegi, mis minuga on! Jälle hakkas häbi, ja ma wärisen üldse. Ah, kui ta nüüd minutiks siit toast ära oleks; kui ta millegi järele oleks läind! (Waatab kartlikult ringi.) Aga kus ta siis on? Siin ei ole kedagi. Kuhu ta läks? (Awab ukse kotta ja räägib sinna.) Trumbi emand, kuhu herra Gloobus läks?

Miina hääl. Aga ta on ju seal.

Esmeralda. Kus seal?

Miina (tuleb sisse). Aga ta istus ju siin toas.

Esmeralda. Teie näete ju, — teda ei ole siin.

Miina. No, wälja ta ka ei läind, — mina istusin kojas.

Esmeralda. Aga kus ta siis on?

Miina. Ei mina tea; ehk läks tagaukse kaudu wälja, wõi istub tädi Kati juures toas?

Esmeralda. Kati tädike! Kati tädi!

23. etteaste.

Endised ja Kati.

Katariina (ehetes). Mis on?

Esmeralda. Kas herra Gloobus on teie toas?

Kati. Ei, ta peab siin olema; minu juures teda ei ole.

Miina. Noh, aga kojas teda ka polnud, sest mina istusin ju seal.

Esmeralda. No, te ju näete, et teda ka siin ei ole.

24. etteaste.

Endised ja Kiheljalg.

Kiheljalg. Mis on juhtund?

Esmeralda. Herra Gloobust pole kuskil.

Kiheljalg. Kuidas ei ole? Kas ära läks?

Esmeralda. Ei, ka ära ei läind?

Kiheljalg. Kuidas nõnda? Teda pole siin — ja ta pole ka ära läind?

Miina. Aga kuhu ta wõis kaduda, mu pea ei wõta seda kuidagi kinni. Ma istusin kogu aeg kojas ja ei lahkund sealt minutikski.

Kati. Noh, ka tagaukse kaudu ei wõind ta kuidagi ära minna.

Kiheljalg. Kuidas siis, tont wõtku? Sest ära kaduda, ilma et ta toast oleks lahkund, ta ka ei wõind. Ehk ta peitis end kuhugille? . . Mait! Kus sa oled? Ära tee wigureid, küllalt, tule kohe wälja! Noh, mis nalja sa teed? Aeg on kirikherra juure sõita. (Waatab kapi taha, piilub ka allkulmu toolide alla.) Arusaamatu! No ei, ta ei wõind ära minna, mitte mingisugusel kombel; ta on siin, seal toas on ta müts, ma panin ta nii muidu sinna.

Kati. Kui me küsiks õige tüdruku käest, ta seisis kogu aeg tänawal, ehk teab tema kuidagi. . . Tiiu! Tiiu!

25. etteaste.

Endised ja Tiiu.

Kati. Kus on herra Gloobus, kas nägid?

Tiiu. Nägin. Nad kargasid aknast wälja. (Esmeralda kiljatab, langeb minestusse).

Kõik kolm Aknast wälja?

Tiiu. Jah nimelt, siis aga hüppasid autosse ja sõitsid ära.

Kati. Kas sa tõtt kõneled?

Kiheljalg. Wale, ei wõi olla!

Tiiu. Jumala tõsi, wälja kargasid! Ka kaupmees nägi oma poest. Andsid autojuhile tuhandemargalise ja sõitsid minema.

Kati (ähwardawalt Kiheljala juure astudes). Kas meie oleme teile naeruks, mis? Kas hirwitamiseks, mis? Kas teotamiseks, eh? Mina elan juba

kuuendat aastakümmet, aga sihukest häbi ei ole weel ärateenind. Teate, ma sülgan teile selle eest näkku, wõllaroog, kelm, wiimane wõrukael maailmas. Waest neidist kogu ilma ees häbistada! Mina — mulgi, matsi wanamoor, ei tee seda, aga teie — ise weel haritlane! Näha on, et teil ainult nurjatusteks ja kelmistükkideks jatkub haritlust! (Läheb ja toibutab Esmeraldat.)

Kiheljalg (seisab nagu uimane).

Miina. Mis? Kas saite? Kas nõnda aetakse asju? Minu ajas minema, aga nüüd ise, millise pudru keetsite? Minul on igasuguseid peigmehi olnud, mõistusega ja ilma mõistuseta, aga niisuguseid, kes aknast wälja kargawad — wõta näpust, wabandage, sihukesi ei ole.

Kiheljalg. See on rumalus, see ei ole nõnda; ma jooksen ta juure, toon ta tagasi. (Tahab ära rutata, kuid Miina haarab ta kuue siilust kinni ja tõmbab tagasi.)

Miina (parastades.) Jah, mine, mine, too aga tagasi! Kas sa kosja kombeid ei tea, mis? Kui ta weel uksest oleks ära jooksnud — teine asi, aga et ta juba kätt palus ja aknast jalga lasi — siis juba, lihtsalt, jumalaga!

(E e-s r i i e).